

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GEOGRAFÍA E HISTORIA 4
GEOGRAFÍA E HISTORIA

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A) XUSTIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN:

A Programación Didáctica de Xeografía e Historia para o Cuarto Curso da Educación Secundaria Obrigatoria está fundamentada no establecido no Real Decreto 1105/2014 do Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato, e no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Entendemos que a función da ensinanza é facilitar a aprendizaxe dos alumnos e das alumnas, axudándoos a construír, adquirir e desenvolver as Competencias Clave que lles permitan integrarse na sociedade do coñecemento e enfrontar os continuos cambios que imponen en todas as ordes da nosa vida os rápidos avances científicos e a nova economía global.

Por competencias enténdese, nun sentido amplo, a concatenación de saberes que articulan unha concepción do ser, do saber, saber facer e saber convivir. Neste sentido DeSeCo (2003) define competencia como "a capacidade de responder a demandas complexas e levar a cabo tarefas diversas de forma adecuada". A competencia supón unha combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións, e outros compoñentes sociais e de comportamento que se mobilizan conxuntamente para lograr unha acción eficaz».

A inclusión das competencias clave no currículo ten como finalidade que as alumnas e os alumnos a) poidan facer posible o pleno exercicio da cidadanía no marco da sociedade de referencia; b) constrúan un proxecto de vida satisfactorio; c) alcancen un desenvolvemento persoal emocional e afectivo equilibrado; e d) accedan a outros procesos educativos e formativos posteriores con garantías de éxito.

Ser competente, desde este enfoque, significa ser capaz de activar e utilizar ante un problema o coñecemento que o alumno ou a alumna ten. Desde esta perspectiva ser competente supón "mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores para responder as situacións formuladas, dotar de funcionalidade as aprendizaxes e aplicar o que se aprende desde unha formulación integradora" (*Orde ECD/65/2015 do Ministerio de Educación e Ciencia, pola que se desenvolven as Competencias Clave*).

Só a partir destas premisas pensamos que é posible a aplicación dun dos eixes fundamentais da Programación Didáctica Xeografía e Historia para o Cuarto Curso da Educación Secundaria Obrigatoria: a funcionalidade das aprendizaxes. Por aprendizaxe funcional entendemos que as competencias poidan ser aplicadas e transferidas a situacións e contextos diferentes para lograr diversos obxectivos, resolver diferentes tipos de problemas e levar a cabo diferentes tipos de tarefas.

A esta funcionalidade cabe darlle outra dimensión: que os alumnos e alumnas aprendan a aprender. Un aprendiz competente é aquel que coñece e regula os seus procesos de construción do coñecemento, tanto desde o punto de vista cognitivo como emocional, e pode facer un uso estratéxico dos seus coñecementos, axustándoos ás circunstancias específicas do problema ao que se enfronta (Bruer, *Escuelas para pensar*, 2003).

A eficacia destes principios quedaría incompleta se non fóramos capaces de presentar os contidos das diferentes materias de forma articulada para facilitar o proceso de aprendizaxe e o desenvolvemento das Competencias Clave a través dos Estándares de aprendizaxe fixados para cada materia.

Así, a aprendizaxe das competencias clave, aínda que vai ligado ás materias ou ás áreas de coñecemento e aos estándares de aprendizaxe fixados nelas, é global e adquirírase a partir da súa contextualización en situacións reais e próximas ao alumno para que poida integrar diferentes aprendizaxes, tanto os formais, como os informais e non formais, e utilízalos de forma efectiva cando lle resulten necesarios en diferentes situacións e contextos.

A aplicación ou desenvolvemento dos coñecementos tratados na materia dentro de ámbitos como a Internet, o uso de soportes informáticos ou a análise da información transmitida por medios audiovisuais... constitúense como un elemento gratificante e motivador á vez que nunha aprendizaxe imprescindible para a adaptación do alumnado a futuras incorporacións a distintos ámbitos académicos ou laborais.

O IES Afonso X é un centro grande, de contexto socioeconómico medio e medio-baixo con un alto índice de abandono escolar temperá e fracaso escolar.

O alumnado do IES procede maioritariamente dos tres centros adscritos (o C.E.I.P. “Wenceslao Fernández Flórez”, o C.E.I.P. O Graxal e o C.E.I.P. Portofaro) polo que posúen certas características dispares tanto nos contidos disciplinares traballados como en certos hábitos. Con carácter xeral podemos afirmar que o alumnado ten un comportamento na aula aceptable mesmo con certos hábitos de traballo pero carecen do hábito do estudo na casa. Constátase que moitos alumnos e alumnas adican tempo de máis ao traballo no seu fogar pero cunha escasa rendabilidade polo que débese fomentar un uso racional do tempo de traballo e de estudo.

Igualmente debemos salientar a variedade de circunstancias do alumnado, tanto de procedencia social, de capacidades intelectuais como de hábitos de traballo. É moi destacable a elevada porcentaxe do alumnado con algunha necesidade educativa específica.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

2.1 CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE PARA A ETAPA E PARA O CUARTO CURSO DA ESO

XEOGRAFÍA E HISTORIA: AS COMPETENCIAS CLAVE NO CUARTO CURSO DA ESO

A aprendizaxe da Xeografía e Historia no Cuarto Curso da ESO centrarase no desenvolvemento dos seguintes obxectivos competenciais para cada unha das competencias:

1. Competencias sociais e cívicas

- Comprender o concepto de tempo histórico.
- Identificar a relación multicausal dun feito histórico e as súas consecuencias.
- Coñecer as grandes etapas e os principais acontecementos da Historia contemporánea.
- Comprender o funcionamento das sociedades, o seu pasado histórico, a súa evolución e transformacións.
- Desenvolver a empatía mediante a comprensión das accións humanas do pasado.
- Expresarse de forma asertiva e amosar unha actitude favorable ao diálogo e ao traballo cooperativo.

2. Conciencia e expresións culturais

- Comprender a función que as artes tiveron e teñen na vida dos seres humanos.
- Recoñecer os diferentes estilos da arte contemporánea e os cambios que os motivaron.
- Analizar obras de arte de forma técnica e identificar o contexto histórico que explica a súa aparición.
- Desenvolver unha actitude activa en relación coa conservación e a protección do patrimonio histórico.

3. Comunicación lingüística

- Utilizar adecuadamente o vocabulario propio das ciencias sociais para construír un discurso preciso.
- Desenvolver a empatía e interesarse por coñecer e escoitar opinións distintas á propia.
- Utilizar diferentes variantes do discurso, en especial, a descrición e a argumentación.
- Ler e interpretar textos de tipoloxía diversa, linguaxes icónicas, simbólicas e de representación.

4. Competencia dixital

- Relacionar e comparar a información procedente de diversas fontes: escritas, gráficas, audiovisuais, etc.
- Contrastar a información obtida e desenvolver un pensamento crítico e creativo.
- Elaborar a información transformando os datos recollidos e traducíndoos a outro formato ou linguaxe.
- Empregar as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías da información e a comunicación na procura e o procesamento da información.

5. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

- Elaborar e interpretar eixes cronolóxicos.
- Analizar e comprender os datos cuantitativos recollidos en táboas, gráficos e diagramas.
- Facer cálculos matemáticos de números enteiros e porcentaxes para chegar a conclusións cuantitativas.
- Identificar e localizar os ámbitos xeopolíticos, económicos e culturais nos que se enmarcan os acontecementos da Idade Contemporánea.
- Coñecer os distintos usos do espazo e dos recursos que fixeron as sociedades ao longo dos períodos históricos estudados.

6. Aprender a aprender

- Desenvolver unha visión estratéxica dos problemas, anticipar posibles escenarios e consecuencias futuras das accións individuais e/ou sociais.
- Buscar explicacións multicausais para comprender os fenómenos sociais e avaliar as súas consecuencias.
- Utilizar distintas estratexias para organizar, memorizar e recuperar a información: esquemas, resumos, etc.

- Participar en debates e contrastar as opinións persoais coas do resto dos compañeiros.
- Desenvolver o gusto pola aprendizaxe continua e a actualización permanente.

7. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Asumir responsabilidades e tomar decisións con respecto á planificación do proceso de resolución das actividades propostas.
- Interpretar adecuadamente as particularidades de cada situación e de cada problema estudado.
- Saber argumentar de forma lóxica e coherente as explicacións dos conceptos e fenómenos estudados.
- Autorregular a propia aprendizaxe: tomar conciencia do que se sabe e do que falta por aprender; e realizar autoavaliacións do propio traballo.

2.2 AVALIACIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
1. Com. lingüíst.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 005 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 011 A. 06
1. Com. lingüíst.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII. Est. Apr. XHB1.3.2. Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	T. 01	P. 013 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 01	P. 015 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 019 A. 05
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 01	P. 026 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 035 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 039 A. 05
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 047 A. 00 Aprende a...
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 048 A. 02

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
1. Com. lingüíst.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 03	P. 053 A. 05
1. Com. lingüíst.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 055 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 055 A. 06
1. Com. lingüíst.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 057 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 057 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 067 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 071 A. 04 c)
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 083 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 090 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 094 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 05	P. 099 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 117 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 121 A. 05
1. Com. lingüíst.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 127 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 127 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 140 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 147 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial. Est. Apr. XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	T. 07	P. 151 A. 05

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
1. Com. lingüíst.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 155 A. 05
1. Com. lingüíst.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 162 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 08	P. 167 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 169 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 177 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 184 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 184 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 195 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 201 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 203 A. 06
1. Com. lingüíst.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	T. 09	P. 207 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 210 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 230 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 250 A. 01

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TE MAS	ACTIVIDADES
1. Com. lingüíst.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 277 A. 05
1. Com. lingüíst.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 13	P. 281 A. 05
1. Com. lingüíst.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 288 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 289 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 293 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 311 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 318 A. 02
1. Com. lingüíst.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 323 A. 04
1. Com. lingüíst.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea. Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 329 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado. Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15	P. 343 A. 07
1. Com. lingüíst.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. Est. Apr. XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	T. 15D	P. 345 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado. Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15D	P. 345 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15D	P. 347 A. 01
1. Com. lingüíst.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15D	P. 347 A. 03
1. Com. lingüíst.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	T. 15D	P. 349 A. 03
2. Mat. e Cienc. e Tecn.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 059 A. 04

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TE MAS	ACTIVIDADES
2. Mat. e Cienc. e Tecn.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 059 A. 06
2. Mat. e Cienc. e Tecn.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 094 A. 03
2. Mat. e Cienc. e Tecn.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 272 A. 04
2. Mat. e Cienc. e Tecn.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	T. 15D	P. 349 A. 04
3. Comp. Dixital	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 023 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 01	P. 027 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 027 A. 07
3. Comp. Dixital	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	T. 02	P. 033 A. 05
3. Comp. Dixital	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 071 A. 05
3. Comp. Dixital	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 03	P. 071 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 091 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 094 A. 01
3. Comp. Dixital	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 095 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 095 A. 07
3. Comp. Dixital	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 05	P. 103 A. 05
3. Comp. Dixital	Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 111 A. 05
3. Comp. Dixital	Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo. Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 05	P. 117 A. 05

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
3. Comp. Dixital	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 131 A. 05
3. Comp. Dixital	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 141 A. 05
3. Comp. Dixital	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 141 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 4 Crit. Aval. B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 163 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 191 A. 04
3. Comp. Dixital	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 197 A. 03
3. Comp. Dixital	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 211 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 6 Crit. Aval. B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial. Est. Apr. XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	T. 10	P. 219 A. 05
3. Comp. Dixital	Bloque 6 Crit. Aval. B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial. Est. Apr. XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	T. 10	P. 221 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 247 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 9 Crit. Aval. B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 12	P. 271 A. 00 Aprende a...
3. Comp. Dixital	Bloque 8 Crit. Aval. B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 12	P. 273 A. 07
3. Comp. Dixital	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 315 A. <i>FichaArt</i>
3. Comp. Dixital	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 317 A. 00 Aprende a...
3. Comp. Dixital	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 15	P. 331 A. 01

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
3. Comp. Dixital	Bloque 9 Crit. Aval. B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15	P. 343 A. 06
3. Comp. Dixital	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgúns consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	T. 15D	P. 349 A. 06
4. Apr. a Apr.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 005 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 01	P. 009 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgúns monarquías.	T. 01	P. 015 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgúns monarquías.	T. 01	P. 019 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgúns das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 01	P. 026 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgúns monarquías.	T. 01	P. 027 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgúns das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 031 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgúns das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 033 A. 06
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgúns das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 035 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	T. 02	P. 037 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 039 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 039 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgúns das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 02	P. 043 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 02	P. 048 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 061 A. 01

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 061 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 063 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 069 A. 00 Aprende a... Ap. 01, 02, 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 070 A. 02 d)
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 070 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 071 A. 05 c), d)
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 075 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 077 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 077 A. 07
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 081 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 085 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 085 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 087 A. 07
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 089 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 091 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 093 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 095 A. 05

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 101 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 103 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 105 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 115 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 116 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 116 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 123 A. 06
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 125 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 06	P. 125 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 129 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais. Est. Apr. XHB3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	T. 06	P. 137 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 06	P. 137 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 139 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 140 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 140 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 141 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 162 A. 03

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 163 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. Est. Apr. XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	T. 07	P. 163 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 08	P. 167 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 08	P. 169 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 171 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auge dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auge do fascismo en Europa.	T. 08	P. 183 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 195 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 199 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 209 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 210 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 210 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 211 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. Est. Apr. XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	T. 10	P. 215 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	T. 10	P. 219 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 219 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	T. 10	P. 221 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 221 A. 02

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 225 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 229 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 231 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 11	P. 237 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 11	P. 237 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 11	P. 239 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. Est. Apr. XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	T. 11	P. 239 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 11	P. 239 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 243 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	T. 11	P. 245 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 247 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 11	P. 249 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 250 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 251 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. Est. Apr. XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	T. 11	P. 251 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 257 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 257 A. 03

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 257 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 263 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 265 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 6 Crit. Aval. B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 12	P. 265 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 267 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 12	P. 267 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 272 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 272 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 277 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 13	P. 291 A. 00 Aprende a...
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 292 A. 02
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 292 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 13	P. 293 A. 06
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 303 A. 02

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	T. 14	P. 319 A. 05
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 319 A. 06
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 323 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 15	P. 327 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 15	P. 331 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto. Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 15	P. 331 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado. Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15	P. 334 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 342 A. 01
4. Apr. a Apr.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 15	P. 342 A. 03
4. Apr. a Apr.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 15	P. 343 A. 04
4. Apr. a Apr.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado. Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15D	P. 345 A. 04
4. Apr. a Apr..	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 14	P. 309 A. 01
4. Apr. a Apr..	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 14	P. 318 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 007 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 007 A. 06
5. Soc. e Cívicas	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 01	P. 009 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 01	P. 009 A. 04

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 017 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 031 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 037 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 02	P. 041 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 041 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 041 A. 07
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 043 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 048 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 02	P. 049 A. 06
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 049 A. 08
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	T. 03	P. 053 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 053 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 055 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 059 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo. Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 03	P. 059 A. 08
5. Soc. e Cívicas	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 03	P. 061 A. 06
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 063 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 065 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo. Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 03	P. 065 A. 05

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TE MAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 067 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo. Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 03	P. 069 A. 00 Aprende a... Ap. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 03	P. 070 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 075 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 075 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 077 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 081 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 083 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 087 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 087 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 089 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 089 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. Est. Apr. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	T. 05	P. 099 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 099 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 101 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 105 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 107 A. 04

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 05	P. 107 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 111 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 121 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 123 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 123 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 127 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 129 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 131 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX. Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 07	P. 145 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 145 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 147 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 149 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo. Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 151 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 153 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 153 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 155 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 155 A. 03

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. Est. Apr. XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	T. 07	P. 157 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles. Est. Apr. XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	T. 07	P. 157 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto. Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 08	P. 171 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 173 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 173 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 173 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 175 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 175 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 175 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 177 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematzar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 08	P. 179 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematzar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 08	P. 184 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 189 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 189 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 191 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 193 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 193 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	T. 09	P. 193 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 195 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 197 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 199 A. 01

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 199 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 201 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 203 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 203 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 09	P. 205 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 09	P. 205 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 5 Crit. Aval. B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil. Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 207 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 215 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 215 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	T. 10	P. 217 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 217 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 217 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	T. 10	P. 223 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 225 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 10	P. 225 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 10	P. 227 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 10	P. 227 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias. Est. Apr. XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	T. 10	P. 230 A. 01

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 235 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 235 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 235 A. 06
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 11	P. 241 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 11	P. 241 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 243 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 243 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 11	P. 245 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 247 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 12	P. 255 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 6 Crit. Aval. B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total. Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 12	P. 255 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 259 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 259 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 263 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 277 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 279 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 279 A. 02

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 279 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 13	P. 281 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 283 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 283 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 283 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 13	P. 285 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial. Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 13	P. 285 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 13	P. 287 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto. Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 14	P. 297 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 297 A. 05
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 299 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 299 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 299 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 301 A. 02

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 301 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 303 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 305 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 305 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 307 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 307 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 7 Crit. Aval. B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto. Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 14	P. 309 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 311 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 325 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 15	P. 325 A. 03
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea. Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 327 A. 04
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea. Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 329 A. 02
5. Soc. e Cívicas	Bloque 9 Crit. Aval. B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. Est. Apr. XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	T. 15	P. 333 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 9 Crit. Aval. B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. Est. Apr. XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	T. 15	P. 333 A. 03

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TE MAS	ACTIVIDADES
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 334 A. 06
5. Soc. e Cívicas	Bloque 9 Crit. Aval. B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. Est. Apr. XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	T. 15	P. 337 A. 01
5. Soc. e Cívicas	Bloque 8 Crit. Aval. B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea. Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 341 A. 00 Aprende a...
6. Sent. de Inic. e Esp. emprend.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 099 A. 06
6. Sent. de Inic. e Esp. emprend.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 05	P. 107 A. 06
6. Sent. de Inic. e Esp. emprend.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época. Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 207 A. 06
6. Sent. de Inic. e Esp. emprend.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa. Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 263 A. 06
6. Sent. de Inic. e Esp. emprend.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 269 A. 04
6. Sent. de Inic. e Esp. emprend.	Bloque 8 Crit. Aval. B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso. Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 303 A. 06
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgúnhas monarquías.	T. 01	P. 006 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 011 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 011 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII. Est. Apr. XHB1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	T. 01	P. 013 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgúnhas monarquías.	T. 01	P. 013 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgúnhas monarquías.	T. 01	P. 017 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 021 A. 01

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TE MAS	ACTIVIDADES
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 021 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 021 A. <i>FichaArt</i>
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 023 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 023 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 025 A. 00 Aprende a...
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 026 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 026 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 1 Crit. Aval. B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 02	P. 031 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 032 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 02	P. 045 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 02	P. 045 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 02	P. 045 A. <i>FichaArt</i>
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 049 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	T. 02	P. 049 A. 07
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios. Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 067 A. 05

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 04	P. 079 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 04	P. 079 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 04	P. 079 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 095 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 05	P. 101 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 2 Crit. Aval. B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 05	P. 109 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 109 A. 03
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 05	P. 112 A. <i>FichaArt</i>
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 05	P. 113 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 05	P. 113 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 06	P. 133 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 06	P. 133 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	T. 06	P. 135 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	T. 06	P. 135 A. 01

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	T. 06	P. 135 A. 03
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). Est. Apr. XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	T. 06	P. 135 A. 03
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	T. 06	P. 135 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 10 Crit. Aval. B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. Est. Apr. XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	T. 06	P. 135 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 07	P. 159 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 07	P. 159 A. <i>FichaArt</i>
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa. Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 161 A. 00 Aprende a...
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 08	P. 181 A. 02
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 08	P. 181 A. 06
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 08	P. 181 A. <i>FichaArt</i>
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 185 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 185 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 09	P. 211 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 3 Crit. Aval. B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo. Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 10	P. 230 A. 03
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 5 Crit. Aval. B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa. Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 10	P. 231 A. 06
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 268 A. <i>FichaArt</i>

COMPET. CLAVE	CRITERIO DE AVALIACIÓN ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 269 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 273 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.	T. 13	P. 287 A. 05
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 7 Crit. Aval. B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975. Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 289 A. 06
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 313 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 313 A. 04
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 314 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 315 A. 03
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 4 Crit. Aval. B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa. Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 318 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15	P. 339 A. 01
7. Conc. e expr. cult.	Bloque 9 Crit. Aval. B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15	P. 339 A. 03

3. OBXECTIVOS DA MATERIA PARA O CUARTO CURSO

OBXECTIVOS	COMPETENCIAS CLAVE
1. Analizar a Europa do século XVIII: unha poboación en lixeiro incremento demográfico, unha economía de base agraria, unha sociedade estamental, o absolutismo monárquico e a arte rococó.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Conciencia e expresións culturais.
2. Recoñecer as causas da Guerra de Sucesión, a configuración das alianzas de ambos bandos e a configuración política que supuxo a aprobación dos decretos de Nova Planta.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
3. Entender o significado político dos Borbóns na España do século XVIII: As reformas de Felipe V, Fernando VI e Carlos III.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
4. Analizar as particularidades artísticas, políticas, económicas, demográficas, urbanísticas e sociais de Galicia no século XVIII.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Conciencia e expresións culturais.
5. Coñecer o pensamento ilustrado europeo nas súas vertentes económicas e políticas e identificar os principais pensadores coas súas achegas, analizando a súa repercusión en España e máis concretamente en Galicia.	Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística. Conciencia e expresións culturais.
6. Comprender a ruptura histórica que representou a Revolución Francesa analizando as novidades políticas que achegou e recoñecer as causas e as ideas que conduciron á Restauración europea.	Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística. Conciencia e expresións culturais.
7. Coñecer e diferenciar as revolucións liberais ocorridas no século XIX identificando os conceptos de nacionalismo e liberalismo, prestándolle especial atención á súa influencia nos procesos de unificación alemán e italiano e de independencia grega e belga.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
8. Coñecer as bases da revolución industrial, as novas fontes de enerxía, os sectores industriais, a revolución dos transportes, a nova sociedade industrial, a organización do movemento obreiro e as novas ideoloxías: marxismo, anarquismo e internacionalismo.	Aprender a Aprender Competencias sociais e cívicas. Conciencia e expresións culturais.
9. Analizar o desenvolvemento político de España, en xeral e de Galicia en particular durante o século XIX: a crise do Antigo Réxime, a restauración do absolutismo, a independencia das colonias americanas, a revolución liberal, o Sexenio Democrático e a Restauración.	Competencia dixital Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
10. Recoñecer as transformacións demográficas, urbanísticas, económicas e sociais do século XIX en España, coa irrupción da industrialización, prestándolle unha atención especial a Galicia.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.

11. Analizar as particularidades artísticas, políticas, económicas e sociais de Galicia do século XIX.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Conciencia e expresións culturais.
12. Explicar as causas da expansión colonial europea e detallar a organización e extensión dos grandes imperios coloniais.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
13. Coñecer as principais correntes artísticas e culturais do século XIX en Europa diferenciando os principais autores e obras máis significativas do período.	Comunicación lingüística. Conciencia e expresións culturais.
14. Explicar as causas da Primeira Guerra Mundial, as fases do conflito bélico e as consecuencias da conflagración armada en Europa.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
15. Coñecer as características principais do período de entreguerras: a Revolución rusa e a formación da URSS baixo o mandato de Lenin e a posterior ditadura de Stalin, o crac do 29 e a Gran Depresión e o ascenso dos totalitarismos en Europa: o fascismo italiano e o nazismo alemán.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
16. Explicar as causas e as consecuencias da Segunda Guerra Mundial, así como o desenvolvemento das principais operacións militares e o Holocausto da poboación xudía, executado polo goberno nazi.	Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
17. Coñecer a historia española desde o desastre do 98, a crise da restauración, a II República e a Guerra Civil, prestándolle especial atención a Galicia.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
18. Identificar os aspectos máis significativos do mundo bipolar, os principais conflitos da Guerra Fría e as características de cada un dos bloques: o capitalista e o comunista.	Aprender a aprender. Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
19. Coñecer as causas da crise e afundimento do comunismo e a consecuente desaparición do sistema de bloques.	Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística.
20. Analizar a evolución dos aspectos económicos, urbanísticos, políticos, sociais e culturais do réxime franquista en España, prestándolle especial atención a Galicia.	Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística. Conciencia e expresións culturais.
21. Coñecer o proceso de transición cara á democracia, iniciado coa morte de Franco, prestándolle especial atención a Galicia.	Competencias sociais e cívicas. Comunicación lingüística. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
22. Identificar os principios que rexen a Constitución española de 1978 na forma de goberno do estado español, a súa organización estatal e valorala como garante das liberdades individuais e colectivas.	Competencias sociais e cívicas. Conciencia e expresións culturais. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

23. Recoñecer os distintos gobernos democráticos españois e as súas principais liñas de actuación desde a transición até a actualidade prestándolle unha especial atención á evolución política, demográfica e económica en Galicia. Aprender a aprender.
Competencias sociais e cívicas.
Comunicación lingüística.
24. Coñecer as características do mundo actual, incidindo especialmente na nova orde política internacional, a economía globalizada, a emerxencia de novas potencias económicas, a crise económica de 2008, os principais conflitos violentos e a sociedade do século XXI. Competencia dixital.
Competencias sociais e cívicas.
Comunicación lingüística.
25. Identificar as principais correntes artísticas do século XX no mundo prestándolle atención á contribución española ás artes figurativas durante este século, tanto en pintura, escultura como arquitectura, e á contribución de Galicia. Competencias sociais e cívicas.
Conciencia e expresións culturais.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
26. Recoñecer as actitudes e situacións discriminatorias que tiveron lugar ao longo da historia por razóns de raza, sexo, relixión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, e amosar unha actitude solidaria cos individuos e colectividade que foron obxecto desta discriminación. Competencias sociais e cívicas.
Comunicación lingüística.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
27. Recoñecer os mecanismos esenciais que rexen o funcionamento dos feitos sociais e económicos dentro da estrutura da nosa sociedade e, deste xeito, comprender e saber analizar os problemas máis apremiantes das sociedades contemporáneas (a inmigración, a globalización, as desigualdades socioeconómicas, a crise económica, etc.). Competencias sociais e cívicas.
Comunicación lingüística.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
28. Obter e relacionar información de fontes de diverso tipo e saber manexar e interpretar correctamente diversos instrumentos de traballo como as gráficas, os mapas, etc. Aprender a aprender.
Competencia dixital.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
29. Sensibilizarse cos principais problemas do mundo actual (o desigual acceso aos recursos, a globalización, a pervivencia de réximes autoritarios e ditatoriais, os conflitos políticos, etc.), entendéndoos como unha problemática na que todos estamos implicados e da que todos somos responsables. Competencia dixital.
Competencias sociais e cívicas.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
30. Valorar a diversidade cultural no mundo, en España e en Galicia, e ser respectuosos e tolerantes coas actitudes, crenzas e formas de vida de persoas ou grupos que pertencen a sociedades ou culturas diferentes á propia. Competencias sociais e cívicas.
Conciencia e expresións culturais.
31. Apreciar los derechos y libertades de las personas como un logro irrenunciable de la humanidad, denunciar las actitudes discriminatorias e injustas y mostrarse solidario con quienes estén privados de sus derechos o de los recursos económicos necesarios. Competencias sociales y cívicas.
Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor.

4. CONTIDOS DA MATERIA PARA O CUARTO CURSO

4.1 CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES: CUARTO CURSO

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 1: O século XVIII en Europa ata 1789

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B1.1. Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.	B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.
B1.2. Ilustración.	XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.
B1.3. Arte e ciencia en Europa no século XVIII.	B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías. B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII. XHB1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época. XHB1.3.2. Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 2: A era das revolucións liberais

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B2.1. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias.	B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.
B2.2. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español.	B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras. XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras. XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 3: A Revolución Industrial

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B3.1. Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible.	B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal. XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.
B3.2. Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.	B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos

B3.3. Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).	cambios. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.
B3.4. Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?	XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.
B3.5. A ciencia no século XIX.	B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.
	B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.
	B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais. XHB3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 4: O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B4.1. O imperialismo no século XIX: concepto.	B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.
B4.2. Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.	XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.
B4.3. Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.	XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.
B4.4. Revolución Rusa.	B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.
B4.5. A arte no século XIX.	XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.
	B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles.
	XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.
	XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.
	XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.
	B4.4. Esquematzar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa.
	XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.
	B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a ori-xinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o ex-presionismo e outros "ismos" en Europa.
	XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.
	XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 5: A época de entreguerras (1919-1945)

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B5.1. Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.	B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.
B5.2. Fascismo italiano e nazismo alemán.	XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.
B5.3. II República española e a Guerra Civil.	XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008. XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller..
	B5.2. Analizar as causas do auge dos fascismos en Europa.
	XHB5.2.1. Explica diversos factos que fixeron posible o auge do fascismo en Europa.
	B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil.
	XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.
	XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 6: As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B6.1. Orixe da II Guerra Mundial.	B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial.
B6.2. Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias.	XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).
B6.3. O Holocausto.	B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.
B6.4. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.	XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.
B6.5. Procesos de descolonización en Asia e África.	XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.
	B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias. XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.
	B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS. XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.
	B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 7: A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".	B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.
B7.2. Crise do petróleo (1973).	XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.
B7.3. Ditadura de Franco en España.	XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.
	B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.
	XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.
	B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975.
	XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.
	XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 8: O mundo recente entre os séculos XX e XXI

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.
B8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.	XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.
B8.3. Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).	XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.
B8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.	B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas..
	XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.
	B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.
	XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.
	XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.
	XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.
	B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea.
	XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 9: A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B9.1. A globalización económica: concepto e características.	B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgun sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.
B9.2. Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.	XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.
B9.3. Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito.	B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos. B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflictivo das condicións sociais do proceso de globalización.

Contidos e Criterios de Avaliación do Bloque 10: A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B10.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía.	B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.
B10.2. Cambio e continuidade.	XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.
B10.3. Tempo histórico.	XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.
B10.4. Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea.	B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación. XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.
	B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía). XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.
	B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado. XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.

4.2 UNIDADES DIDÁCTICAS: OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES E COMPETENCIAS CLAVE.

UNIDADE 1: O SÉCULO XVIII: A CRISE DE ANTIGO RÉXIME

Obxectivos Didácticos

- Coñecer as características económicas, sociais e políticas do Antigo Réxime.
- Entender a formación, o desenvolvemento e a importancia da Ilustración.
- Expor a importancia histórica da limitación do poder real pola división de poderes e a Declaración de Dereitos na Inglaterra do século XVII.
- Saber como se produciu a independencia dos Estados Unidos e valorar a importancia histórica da Constitución americana.
- Coñecer os feitos que desencadearon a Guerra de Sucesión ao trono español.
- Recoñecer os principais aspectos do Despotismo Ilustrado europeo.
- Comprender o proceso de centralización do poder político da monarquía absoluta de Felipe V e analizar as consecuencias dos Decretos de Nova Planta.
- Coñecer os principais aspectos da Ilustración en España, e concretamente en Galicia, os seus máximos representantes e as súas principais achegas.
- Explicar as principais características da arte do século XVIII e centrarse no caso de España e, concretamente, de Galicia.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 1		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A crise do Antigo Réxime no século XVIII. – A economía do Antigo Réxime: rural e señorial. – A sociedade estamental. – A monarquía absoluta de dereito divino. 	<p>1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.</p>	<p>1.1 Describe as características do Antigo Réxime e identifica as causas da súa crise debido aos cambios sucedidos ao longo do século XVIII. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – Os factores do cambio: a Ilustración, o crecemento económico e o Terceiro Estado. – O crecemento económico e desenvolvemento burgués. – O comercio colonial: o intercambio de produtos manufacturados por materias primas. – O comercio triangular, o tráfico de escravos e as grandes rutas comerciais. – O pensamento dlla Ilustración como oposición ao Antigo Réxime. – O Despotismo Ilustrado. – As novas ideas dos ilustrados a nivel social, económico e político. – O inicio da ciencia moderna, o desenvolvemento da técnica e os seus representantes. 	<p>2. Expor os principais cambios que introduciu a Ilustración na mentalidade da época e a súa repercusión a todos os niveis.</p>	<p>2.1 Expón o desenvolvemento das actividades económicas que se produciu no século XVIII e o papel que xogou a burguesía nel. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>2.2 Explica en que consistiu a Ilustración e como as súas ideas promoveron un cambio de mentalidade na época. <i>Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - Conciencia e Expresións Culturais- C. Dixital.</i></p> <p>2.3 Desenvolve a influencia das ideas ilustradas na España do século XVIII, e concretamente en Galicia, a nivel político, social e cultural. <i>Aprender a Aprender - Com. Lingüística - Sent. de Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – A difusión do saber e a creación da Enciclopedia por Diderot e D’Alembert. – A monarquía borbónica en España tras a Guerra de Sucesión. – A unificación de Aragón e Castela: os Decretos de Nova Planta. – A reorganización administrativa para implantar o absolutismo. – A Ilustración en España: a cuestión agraria, o reformismo e o crecemento do século XVIII. – Galicia no século XVIII: política, economía, demografía, sociedade e cultura. 		
BLOQUE 2		
Contidos	Crit. De Avaliación	Estánd. De Aprendiz. E Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A monarquía parlamentaria en Inglaterra: as revolucións ocorridas no século XVII e a monarquía con dereitos limitados. – A república americana: a independencia dos EUA. – A Constitución americana. – Observación de mapas, esquemas, táboas e eixes cronolóxicos para profundar no tema en cuestión. 	<p>1. Identificar os principais feitos das revolucións que tiveron lugar en Inglaterra e nos Estados Unidos.</p>	<p>1.1 Describe os procesos de cambio a nivel político que se deron tanto en Inglaterra como nos EUA e que serviron de precedente á Revolución Francesa. <i>Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - C. Dixital.</i></p>
BLOQUE 4		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Análise e comentario de obras artísticas da época pertencentes aos estilos rococó e neoclásico. 	<p>1. Analizar e comentar diversas obras artísticas dos séculos XVII e XVIII e reconecer o estilo ao que pertencen.</p>	<p>1.1 Explica as características do Rococó e do Neoclasicismo e compáraos. <i>C. Dig. - Apr. a Apr. - Conc. e Exp. Cult.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 1	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe as características do Antigo Réxime e identifica as causas da súa crise debido aos cambios sucedidos ao longo do século XVIII. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón as características do Antigo Réxime e as causas da súa crise. P. 05, Act. 1, 3. – Describe, a partir dun mapa, o sistema político que predominaba en Europa no século XVIII. P. 05, Act. 2.
<p>2.1 Expón o desenvolvemento das actividades económicas que se produciu no século XVIII e o papel que xogou a burguesía nel. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Comenta un texto de Voltaire sobre o papel social da nobreza e da burguesía. P. 06, Act. 2. – Explica a que grupos sociais beneficiaron e prexudicaron as actividades económicas do século XVIII. P. 07, Act. 4. – Observa un mapa e describe a actividade comercial: rutas, produtos, tipo de comercio, etc. P. 07, Act. 5, 6. – Describe o comercio de escravos e relaciónao escravos co consumo en Europa de certos produtos. P. 07, Act. 7.

<p>2.2 Explica en que consistiu a Ilustración e como as súas ideas promoveron un cambio de mentalidade na época. <i>Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - Conciencia e Expresións Culturais- C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica que foi a Ilustración, os seus obxectivos e cita algúns dos seus principais representantes. P. 11, Act. 2. – Define en que consistiu o Despotismo Ilustrado e as actuacións dos seus monarcas. P. 11, Act. 4. – Describe os aspectos do Antigo Réxime máis criticados por parte dos filósofos ilustrados do século XVIII e as alternativas que propuñan. P. 11, Act. 5. – Desenvolve, a partir dun esquema, o sistema político liberal e define os seus conceptos clave. P. 11, Act. 6. – Explica como contribuíu o espírito da Ilustración a difundir os saberes da época e o papel que xogou nisto a elaboración da Enciclopedia. P. 13, Act. 2, 3, 5.
<p>2.3 Desenvolve a influencia das ideas ilustradas na España do século XVIII, e concretamente en Galicia, a nivel político, social e cultural. <i>Aprender a Aprender - Com. Lingüística - Sent. de Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón o devir da Guerra de Sucesión: causas, contendentes, desenvolvemento e consecuencias. P. 15, Act. 2. – Coñece a relevancia da promulgación dos Dereitos de Nova Planta e o Tratado de Utrecht. P. 15, Act. 3, 5. – Describe a influencia da Ilustración en España a nivel político, económico, social e cultural. P. 17, Act. 1, 2, 3, 4. – Expón a situación na que estaba Galicia no século XVIII en distintos ámbitos: económico, social e cultural. P. 19, Act. 2, 3, 4, 5.
BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe os procesos de cambio a nivel político que se deron tanto en Inglaterra como nos EUA e que serviron de precedente á Revolución Francesa. <i>Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón como conseguiu o Parlamento inglés limitar o poder do monarca no século XVII e a súa relación co Bill of Rights e o Habeas Corpus. P. 09, Act. 1. – Explica as características do sistema político dos EUA e as diferenzas cunha monarquía absoluta. P. 09, Act. 3. – Comenta un documento sobre a Declaración de Independencia dos Estados Unidos. P. 09, Act. 4. – Consulta na Internet cando foi abolida a escravitude nos EUA e cando lograron as mulleres, os negros e os indios o dereito ao sufraxio. P. 09, Act. 5.
BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Explica as características do Rococó e do Neoclasicismo e compáraos. <i>C. Dig. - Apr. a Apr. - Conc. e Exp. Cult.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza obras do Neoclasicismo e do Rococó e identifica características distintivas. P. 21, Act. 2, 3, 4, <i>FichaArt.</i>

UNIDADE 2: A ÉPOCA DAS REVOLUCIÓNS LIBERAIS (1789-1871)

Obxectivos Didácticos

- Coñecer e describir os principais acontecementos da Revolución Francesa e as causas que a impulsaron.
- Expor o desenvolvemento da Revolución Francesa e caracterizar cada unha das fases nas que tivo lugar.
- Recoñecer a participación das mulleres na Revolución Francesa e adoptar unha actitude crítica cara á súa discriminación en relación coa ideoloxía.
- Describir a importancia da figura de Napoleón e a época do Consulado como consolidación dos principios moderados da Revolución.
- Coñecer a expansión do Imperio napoleónico e as causas da súa derrota.
- Explicar a herdanza que nos legou a Revolución Francesa.
- Diferenciar as características das distintas revolucións liberais e identificar o contido ideolóxico e político do liberalismo e o nacionalismo.
- Entender os procesos de unificación política de Alemaña e Italia, e a independencia de Grecia e Bélxica.
- Recoñecer as características das correntes artísticas que naceron como consecuencia da nova sociedade burguesa.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 2		
Contidos	Crit. De Avaliación	Estánd. De Aprend. E Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As causas da Revolución francesa. – O impacto da Ilustración e da Revolución americana. – A crise social, económica e financeira. – O papel fundamental do Terceiro Estado. – O descontento da burguesía. – O nacemento da Asemblea Nacional. 	<p>1. Explicar as condicións políticas, sociais, económicas e culturais que favoreceron o estalido da Revolución en Francia.</p>	<p>1.1 Expón o contexto no que se produciu a Revolución francesa: influencias, situación social, económica e cultural, causas e consecuencias. <i>Dixital - Aprender a Aprender - Sociais e Cívicas - Sent. Inic. e Esp. Empr.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – As etapas da Revolución: monarquía constitucional, república social e república conservadora. – A Convención xirondina e a Convención xacobina. – A República social: a figura de Robespierre e a política do Terror. – A República conservadora: o Directorio. 	<p>2. Expoñer os feitos que se desencadearon na Revolución francesa e ser capaz de sinalos na etapa que lles corresponde.</p>	<p>2.1 Diferencia as etapas nas que se dividiu a Revolución e describe as características de cada unha delas. <i>C. Dixital - Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - Sociais e Cívicas.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – O impulso das mulleres na Revolución: Olimpia de Gouges e a declaración de dereitos da muller. – A época do Consulado. – A figura de Napoleón Bonaparte. – O Imperio napoleónico: coroación, auxe e declive. – Causas da derrota de Napoleón: abdicación e desterro a Santa Helena. 	<p>3. Coñecer algúns dos seus personaxes máis destacados na época da Revolución e seguinte e explicar a súa importancia e influencia.</p>	<p>3.1 Desenvolve a figura da muller na época revolucionaria e a influencia que exerceu Olimpia de Gouges na sociedade do momento. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender - C. Sociais e Cívicas - C. Dixital.</i></p> <p>3.2 Explica a figura de Napoleón e o seu goberno como culminación dos ideais moderados que inspiraron nun momento determinado a Revolución francesa. <i>Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - C. Dixital.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – A herdanza da Revolución francesa: as bases da democracia, a vida política e a prensa, a liberalización da economía, e a ensinanza e cultura públicas. – Os conflitos entre absolutismo e liberalismo. – O Congreso de Viena como intento de restauración do absolutismo. – A creación da Santa Alianza. – O liberalismo e nacionalismo como as grandes forzas de oposición ao absolutismo. – As revolucións liberais do século XIX: 1830 e 1848. – A independencia de Grecia e Bélxica. – As unificacións de Italia e Alemaña. – Aproximación á época a través da observación de imaxes e debuxos. – Análise e comentario de textos relativos á época en cuestión. – Elaboración de táboas e esquemas con información referida ao período histórico traballado. 	<p>4. Desenvolver os sucesos posteriores á Revolución francesa, a orixe dos cales se acha nos ideais que ela promoveu.</p>	<p>4.1 Comenta os constantes conflitos que tiveron lugar no século XIX entre absolutismo e liberalismo: o Congreso de Viena e as revolucións de 1830 e 1848. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Sentido Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p> <p>4.2 Expón os novos estados que se crearon en Europa debido á expansión do nacionalismo: a independencia e a unificación. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>
BLOQUE 4		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O reflexo do fin do Antigo Réxime na arte: o Romanticismo, o Realismo e o Modernismo. 	<p>1. Analizar e comentar diversas obras artísticas dos séculos XVII e XVIII e reconecer o estilo ao que pertencen.</p>	<p>1.1 Describe as principais características do Romanticismo, o Realismo e o Modernismo e analiza algunhas das súas obras. <i>Conc. e Exp. Cult. - Aprender a Aprender.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Expón o contexto no que se produciu a Revolución francesa: influencias, situación social, económica e cultural, causas e consecuencias. <i>Dixital - Aprender a Aprender - Sociais e Cívicas - Sent. Inic. e Esp. Empr.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica a influencia da Ilustración e a Revolución americana no estalido da Revolución francesa. P. 31, Act. 1. – Desenvolve as causas e o detonante da Revolución en Francia. P. 31, Act. 2, 3, 5, 6. P. 42, Act. 8. – Desenvolve os cambios que supuxo a Revolución respecto ao período anterior e por que se considerou como o inicio da Idade Contemporánea. P. 39, Act. 1, 2, 3, 4, 5. P. 49, Act. 7.
<p>2.1 Diferencia as etapas nas que se dividiu a Revolución e describe as características de cada unha delas. <i>C. Dixital - Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Completa unha táboa coa información relativa ás fases da Revolución: período, grupo dirixente, labor de goberno, problemas, etc. P. 31, Act. 4. P. 33, Act. 6. – Describe o papel dos sans-culottes na Revolución. P. 33, Act. 5. – Comenta dous textos referentes á tarefa da Asemblea Nacional e á igualdade social, respectivamente. P. 32, Act. 1. P. 33, Act. 2.
<p>3.1 Desenvolve a figura da muller na época revolucionaria e a influencia que exerceu Olimpia de Gouges na sociedade do momento.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica a participación das mulleres nos acontecementos da Revolución francesa. P. 35, Act. 1, 2.

<p><i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender - C. Sociais e Cívicas - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón a importancia da figura de Olimpia de Gouges e as causas que defendeu. P. 35, Act. 2, 4.
<p>3.2 Explica a figura de Napoleón e o seu goberno como culminación dos ideais moderados que inspiraron nun momento determinado a Revolución francesa. <i>Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe o acceso ao poder de Napoleón e os obxectivos que pretendeu alcanzar. P. 37, Act. 1. – Enumera as reformas que introduciu Napoleón en Francia e xustifica por que se considera como a culminación da Revolución. P. 37, Act. 2. – Analiza, a partir dun mapa, a extensión do Imperio napoleónico. P. 37, Act. 3.
<p>4.1 Comenta os constantes conflitos que tiveron lugar no século XIX entre absolutismo e liberalismo: o Congreso de Viena e as revolucións de 1830 e 1848. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Sentido Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica, a partir dun mapa, as consecuencias do Congreso de Viena e os seus grandes beneficiados e prexudicados. P. 40, Act. 1, 2, 3. – Expón os cambios que supuxeron para Francia as revolucións de 1830 e 1848. P. 41, Act. 5. – Establece as diferenzas entre liberalismo e democracia, e entre soberanía nacional e popular. P. 41, Act. 8.
<p>4.2 Expón os novos estados que se crearon en Europa debido á expansión do nacionalismo: a independencia e a unificación. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Observa un mapa do Imperio turco en Europa e explica a situación de Grecia e Bélxica e como lograron a independencia. P. 43, Act. 1. P. 46, Act. 6. – Completa un cadro coa información relativa ás unificacións alemá e italiana: estado dirixente, monarca, primeiro ministro, datas e fases. P. 43, Act. 3. – Comenta unha conferencia pronunciada por Ernest Renan relativa aos elementos que constitúen unha nación. P. 48, Act. 02.
BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe as principais características do Romanticismo, o Realismo e o Modernismo e analiza algunhas das súas obras. <i>Conc. e Exp. Cult. - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Sintetiza os elementos que caracterizan o Romanticismo, o Realismo e o Modernismo e analiza algunhas das súas obras. P. 45, Act. 1, 2, 3, 4, <i>FichaArt.</i>

UNIDADE 3: A ORIXEN DA INDUSTRIALIZACIÓN

Obxectivos Didácticos

- Entender a industrialización como un proceso de transformacións económicas e sociais do século XIX europeo, cuxo berce foi Gran Bretaña.
- Coñecer os cambios que experimentou o sector agrario como consecuencia das transformacións dos sistemas de cultivo e a estrutura de propiedade.
- Identificar os avances técnicos da Revolución Industrial e os sectores industriais pioneiros, e recoñecer as causas da conflictividade laboral do movemento obreiro.
- Entender a revolución dos transportes e a súa influencia no desenvolvemento comercial.
- Identificar as novas fontes de enerxía e os sectores industriais da Segunda Revolución Industrial.
- Expor os piares sobre os que se sustenta o capitalismo e as causas do seu triunfo.
- Describir o cambio que se deu na sociedade a raíz da Revolución Industrial e o paso dunha división estamental a unha división por clases.
- Coñecer o pensamento liberal, marxista, socialista e anarquista.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Os factores que impulsaron a industrialización. – As revolucións paralelas á Revolución Industrial. – O sistema fabril de produción. – As transformacións da agricultura e a nova estrutura das propiedade. – Os cambios no sistema de cultivo e a introdución de novas máquinas. – O aumento da produción como causa da supervivencia dunha maior parte de poboación. – James Watt, a máquina de vapor e a súa aplicación na industria. – A locomotora, o ferrocarril e as súas vantaxes. – O desenvolvemento da industria: a industria téxtil, a siderurxia e a minaría do carbón e do ferro. – Análise de gráficos, esquemas, táboas e mapas que recollen información sobre o tema referido. 	<p>1. Explicar os sucesos e transformacións máis relevantes que tiveron lugar durante a Revolución Industrial e o seu encadeamento causal.</p>	<p>1.1 Analiza os factores que posibilitaron que se dese a Primeira Revolución Industrial. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p> <p>1.2 Enumera as innovacións que supuxo a Revolución Industrial e as vantaxes que supoñen. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender - Sentido de Iniciativa e Esp. Emprendedor.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – A economía de mercado e a expansión comercial. – A revolución demográfica e a expansión das cidades. – O desenvolvementismo do capitalismo e a importancia de Adam Smith. – O capitalismo industrial e o crecemento das finanzas. – A oposición entre librecambismo e proteccionismo. 	<p>2. Analizar a influencia que exerceu a Revolución Industrial e a súa influencia a nivel persoal, económico, demográfico e social.</p>	<p>2.1 Analiza diversas fontes nas que se amosa o xeito de vida que se derivou da industrialización das cidades da época. <i>Sociais e Cívicas - Comunicación Lingüística.</i></p> <p>2.2 Explica os cambios que se deron a nivel demográfico, económico e social a partir da Revolución Industrial e as súas consecuencias. <i>Sociais e Cívicas -</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – A expansión desigual do proceso industrializador. – A nova organización social de clases: burguesía e proletariado. – As características da burguesía e do proletariado. – Os novos movementos sociais nados das duras condicións de traballo e da miseria. – O ludismo e as asociacións obreiras. 		<i>Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística.</i>
<ul style="list-style-type: none"> – Os pensadores contra as inxustizas do capitalismo: socialismo utópico, marxismo, anarquismo e catolicismo. – As diferenzas entre marxismo e anarquismo. – As internacionais obreiras. 	3. Expor o cambio de mentalidade que supuxo a Revolución Industrial e a consecuente aparición de diversas ideoloxías.	3.1 Describe as distintas ideoloxías que naceron a raíz dos cambios que se produciron na sociedade. <i>Conciencia e Expresiones Culturais - Comunicación Lingüística.</i>
BLOQUE 10		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A relación entre o pasado, o presente e o futuro a tra-vés da Historia. – Aproximación á época a través do comentario de textos e da observación de imaxes e debuxos. 	1. Recoñecer que o xeito no que se dispoñen as cousas no presente depende dos feitos que sucederon no pasado e inflúe nas posibilidades do futuro.	1.1 Valora como algúns acontecementos do pasado, como a Revolución Industrial, seguen tendo unha repercusión na actualidade. <i>Aprender a Aprender - Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.</i>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Analiza os factores que posibilitaron que se dese a Pri-meira Revolución Industrial. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Enumera as vantaxes que tiña Gran Bretaña sobre o resto de países para se converter no pioneiro da industrialización. P. 53, Act. 1. – Expón os cambios que posibilitaron a Revolución Industrial. P. 53, Act. 2.
1.2 Enumera as innovacións que supuxo a Revolución Industrial e as vantaxes que supoñen. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender - Sentido de Iniciativa e Esp. Emprendedor.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as transformacións que se produciron na agricultura e as vantaxes que supuxeron respecto ás técnicas e máquinas anteriores. P. 55, Act. 1, 2, 3, 4. – Desenvolve como afectou a revolución agrícola os distintos sectores da poboación. P. 55, Act. 6. – Describe as innovacións que permitiron a creación do ferrocarril a vapor e comenta un texto sobre as súas vantaxes e consecuencias. P. 57, Act. 1, 3. – Explica cal foi o primeiro sector produtivo que encabezou a industrialización. P. 59, Act. 1. – Expón como se levou a cabo a mecanización do téxtil. P. 59, Act. 4.
2.1 Analiza diversas fontes nas que se amosa o xeito de vida que se derivou da industrialización das cidades da época. <i>Sociais e Cívicas - Comunicación Lingüística.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe, a partir dun texto de Dickens, a cidade industrial. P. 59, Act. 2. – Comenta unha litografía na que aparece a vida nunha mina de carbón. P. 59, Act. 8.
2.2 Explica os cambios que se deron a nivel demográfico, económico e social a partir da Revolución Industrial e as súas consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> – Describe, a partir dun gráfico, en que consistiu a evolución demográfica en Inglaterra. P. 61, Act. 1. – Le un texto referente ao librecambismo e coméntao. P. 63,

<p><i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Comunicación Lingüística.</i></p>	<p>Act. 1, 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Explica as características do capitalismo e as causas polas que se producen crises económicas periódicas. P. 63, Act. 3. – Localiza nun mapa as zonas máis industriais de Europa na metade do século XIX, as súas industrias predominantes e as fases cronolóxicas da súa expansión. P. 63, Act. 5. – Describe os cambios sociais que supuxo a industrialización e as diferenzas coa vella sociedade estamental. P. 65, Act. 1.
<p>3.1 Describe as distintas ideoloxías que naceron a raíz dos cambios que se produciron na sociedade. <i>Conciencia e Expresiones Culturais - Comunicación Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as dúas clases sociais que se impuxeron coa industrialización e compáraas. P. 65, Act. 2, 3, 4. – Expón as ideoloxías que xurdiron no século XIX denunciando as desigualdades do capitalismo, as súas propostas e as diferenzas entre elas. P. 67, Act. 5, 6. – Analiza dous textos e identifica a que ideoloxía fan referencia. P. 71, Act. 4.
BLOQUE 10	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Valora como algúns acontecementos do pasado, como a Revolución Industrial, seguen tendo unha repercusión na actualidade. <i>Aprender a Aprender - Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Razona por que se considera que a Revolución Industrial foi o cambio máis importante da historia desde a revolución neolítica. P. 53, Act. 5. – Explica as consecuencias que se derivaron do crecemento demográfico e da industrialización e a súa repercusión na actualidade. P. 61, Act. 5, 6.

UNIDADE 4: A ESPAÑA DO SÉCULO XIX: A CONSTRUCCIÓN DO RÉXIMEN LIBERAL

Obxectivos Didácticos

- Analizar a Guerra da Independencia e as Cortes de Cádiz como o inicio do liberalismo español e expor as características da Constitución de 1812.
- Describir as distintas etapas nas que se divide a traxectoria artística de Goya e analizar as súas obras en relación ao seu contexto histórico.
- Explicar os feitos máis representativos do reinado de Fernando VII, facendo referencia ás súas distintas etapas: o Sexenio Absolutista, o Trienio Liberal e a Década Ominosa.
- Comprender as causas e as consecuencias da independencia das colonias en América.
- Coñecer os principais aspectos do ideario carlista e describir cada un dos conflitos que se desenvolveron entre carlistas e liberais.
- Describir a configuración do Estado liberal durante o reinado de Isabel II, facendo mención á rexencia de María Cristina e do xeneral Espartero.
- Expor as características da Década Moderada e do Bienio Progresista e a posterior descomposición do sistema.
- Entender o Sexenio Democrático como o primeiro intento democratizador.
- Comprender a situación política e económica de España a finais do século XIX e analizar as causas e as consecuencias a través da crise do 98.
- Expor a evolución de Galicia dentro da política española durante o século XIX.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 2		
Contidos	Crit. De Avaliación	Estánd. De Aprendiz. E Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A implantación do liberalismo en España. – A Guerra da Independencia e o intento de instaurar un réxime constitucional. – A alteración do libre xogo político entre moderados e progresistas. – A crise da monarquía de Carlos IV e a invasión napoleónica. – O levantamento do 2 de maio de 1808 e o inicio da Guerra da Independencia: fases e desenvolvemento. – As Cortes de Cádiz e a Constitución de 1812. 	<p>1. Explicar as relacións que se estableceron entre España e Francia desde a Revolución Francesa, facendo fincapé na Guerra da Independencia.</p>	<p>1.1 Desenvolve o proceso de implantación do liberalismo en España e o cambio que supuxo respecto ao sistema político anterior. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p> <p>1.2 Describe a Guerra da Independencia, as súas causas, o seu desenvolvemento e as súas consecuencias. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – O regreso de Fernando VII: o Sexenio Absolutista. – O Trienio Liberal, de 1820 a 1823. – A última década do reinado de Fernando VII: a Década Ominosa. – O movemento de independencia das colonias en América e a caída de España como potencia colonial. – O xurdimento do carlismo á morte de Fernando VII: a elección entre Carlos María Isidro ou Isabel. – As guerras carlistas e a Revolta dos Matiners. – A construción do Estado liberal a mans de Isabel II. – A rexencia de María Cristina e de 	<p>2. Describir os feitos máis relevantes dos reinados de Fernando VII e Isabel II e explicar os principais conflitos aos que tiveron que lles facer fronte.</p>	<p>2.1 Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII e explica as causas do proceso de independencia das colonias americanas. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>2.2 Expón o ideario carlista e identifica os conflitos que tiveron lugar pola oposición absolutismo-liberalismo. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p> <p>2.3 Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II, describe o Sexenio Democrático e relata os sucesos</p>

<p>Espartero.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A Década Moderada baixo o mando de Narváez. – O Bienio Progresista a mans do xeneral O'Donnell. – A degradación do réxime isabelino. – O Sexenio Democrático: a “Gloriosa Revolución” e o Goberno provisional. – A monarquía de Amadeo de Saboia e a Primeira República. – Galicia na política española do século XIX. 		<p>máis relevantes. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – A Restauración borbónica: o reinado de Alfonso XII. – O sistema de Antonio Cánovas del Castillo: a alternancia no poder dos partidos Conservador e Liberal. – O caciquismo e o falseamento electoral. – O xurdimento dos nacionalismos en Cataluña, o País Vasco e Galicia. – A crise de 1898: a independencia de Cuba, Filipinas e Porto Rico. 	<p>3. Explicar o sistema político da Restauración como intento de establecer unha monarquía constitucional, garante da orde social.</p>	<p>3.1 Define a grandes trazos en que consistiu a Restauración, os seus obxectivos e as súas características. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>
BLOQUE 4		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O precursor da arte contemporánea: Francisco de Go-ya. Pintor de Corte e pintor costumista. – O cronista da crise do Antigo Réxime. 	<p>1. Analizar e comentar diversas obras artísticas dos séculos XVII e XIX e reconecer o estilo ao que pertencen.</p>	<p>1.1 Describe as principais características da pintura de Goya: etapas e obras principais. <i>Conciencia e Expresións Culturais - C. Dixital.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 2	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Desenvolve o proceso de implantación do liberalismo en España e o cambio que supuxo respecto ao sistema político anterior. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe as diferenzas entre as monarquías constitucional e absoluta e explica cando se implantou o liberalismo en España. P. 75, Act. 1. – Expón as dúas opcións que conformaban o liberalismo e as consecuencias das prácticas que obstaculizaron o libre xogo electoral. P. 75, Act. 2. – Sintetiza as características que tivo en España a implantación do liberalismo político e xustifica se contribuíu a darlle estabilidade ao sistema. P. 75, Act. 5.
<p>1.2 Describe a Guerra da Independencia, as súas causas, o seu desenvolvemento e as súas consecuencias. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica o cambio, proposto por Godoy, que se deu nas relacións entre España e Francia. P. 77, Act. 1. – Desenvolve a invasión napoleónica e describe en que consistiron as abdicacións de Baiona. P. 77, Act. 2. – Expón a Guerra da Independencia, sitúa as principais batallas nas que tivo lugar, e describe as súas repercusións. P. 77, Act. 4. – Explica o papel das Xuntas, as Cortes de Cádiz e os trazos da Constitución de 1812. P. 77, Act. 5, 6, 7.
<p>2.1 Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII e</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Elabora unha táboa na que sintetiza as tres etapas do reinado de Fernando VII. P. 81, Act. 1.

<p>explica as causas do proceso de independencia das colonias americanas. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as causas do proceso de independencia das colonias e sitúa cada unha das fases. P. 81, Act. 2, 3. – Describe os sucesos que amosan que o absolutismo era unha ideoloxía moi arraigada en Galicia. P. 91, Act. 2.
<p>2.2 Expón o ideario carlista e identifica os conflitos que tive-ron lugar pola oposición absolutismo-liberalismo. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón as causas do conflito carlista e sitúa nun mapa o desenvolvemento da primeira guerra. P. 83, Act. 1, 3. – Indica o significado dos catro elementos que compoñen o lema da ideoloxía carlista. P. 83, Act. 2.
<p>2.3 Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II, describe o Sexenio Democrático e relata os sucesos máis relevantes. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Menciona as distintas etapas do reinado de Isabel II, enumera os partidos políticos vixentes nese período e describe as diferenzas entre eles. P. 85, Act. 1, 2. – Explica que foi a Revolución de 1868, as súas causas e os obxectivos que perseguía. P. 87, Act. 1. – Describe como se proclamou a Primeira República e a nova forma de organización do Estado. P. 87, Act. 4, 5. – Elabora un eixe cronolóxico coas diferentes etapas do Sexenio Democrático e explica por que non se conseguiu estabilizar un réxime democrático. P. 87, Act. 6, 7.
<p>3.1 Define a grandes trazos en que consistiu a Restauración, os seus obxectivos e as súas características. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica os obxectivos da Restauración e as súas características. P. 89, Act. 1. – Enumera as causas do xurdimento dos nacionalismos. P. 89, Act. 3.
BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe as principais características da pintura de Goya: etapas e obras principais. <i>Conciencia e Expresións Cul-turais - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Define as distintas etapas da pintura de Goya, exemplifícaaas a través de distintas obras e céntrase na análise das Pinturas Negras. P. 79, Act. 1, 3. – Explica como reflectiu Goya a crise do Antigo Réxime. P. 79, Act. 4.

UNIDADE 5: INDUSTRIALIZACIÓN E CAMBIO SOCIAL NA ESPAÑA DO SÉCULO XIX

Obxectivos Didácticos

- Xustificar se a Revolución Industrial foi un éxito ou un fracaso en España.
- Coñecer a evolución demográfica española do século XIX.
- Identificar os conceptos básicos relacionados coa propiedade da terra en España e coa reforma agraria liberal.
- Coñecer o proceso de industrialización en España e valorar os motivos da súa lentitude.
- Entender as repercusións da explotación mineira e da construción do ferrocarril.
- Analizar os cambios económicos, sociais e educativos que se deron en España durante o século XIX e os seus límites.
- Describir a aparición e actuación dos movementos obreiros en España.
- Expor as características das ideoloxías xurdidas das inxustizas sociais e comparalas entre si.
- Sinalar as características da economía e sociedade galegas do século XIX.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Os problemas aos que se enfrontou a Revolución Industrial en España: o compoñente agrario, a difícil articulación do mercado e o proteccionismo, o déficit da facenda e a escasez de capital. – A idea de atraso relativo. – O crecemento demográfico e a emigración. – A transformación agrícola. – A reforma agraria liberal e as desamortizacións. – Os inicios da industrialización española. – A industria téxtil algodoneira en Cataluña e a industria siderúrxica no País Vasco. – A explotación mineira española. – O proceso de substitución na banca e nas finanzas. – Os efectos da construción do ferrocarril: vantaxes e inconvenientes. – O cambio social: dunha sociedade estamental a unha sociedade de clases. – O predominio das clases populares e o nacemento do proletariado industrial. – A Institución Libre de Ensinanza. – Observación de mapas, esquemas, gráficos e debuxos para unha maior visualización do período referido. – Análise dun ensanche urbano a través dun plano de A Coruña do século XIX. 	<p>1. Desenvolver o proceso de industrialización de España, os cambios que supuxo para a sociedade e as limitacións coas que se encontrou.</p>	<p>1.1 Explica as dificultades coas que se encontrou a Revolución Industrial en España e valora o seu carácter de éxito ou fracaso. <i>Aprender a Aprender - Sentido de Iniciativa e Esp. Emprendedor.</i></p> <p>1.2 Expón o proceso de cambio que tivo lugar en España a raíz da súa parcial industrialización e compárao correctamente co resto dos países. <i>Aprender a Aprender - Sociales e Cívicas.</i></p> <p>1.3 Describe os cambios sociais que tiveron lugar en España, e concretamente en Galicia, durante o século XIX e as súas limitacións. <i>Aprender a Aprender - Sentido de Inic. e Esp. Emprendedor – Sociales e Cívicas.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – As primeiras asociacións obreiras en contra das duras condicións de vida. – As revoltas campesiñas como consecuencia da reforma agraria liberal. – A creación da Federación Española da Primeira Internacional: marxismo e anarquismo. – A economía e a sociedade galegas no século XIX. 	<p>2. Expor o nacemento da conciencia colectiva a raíz dunha serie de inxustizas relativas ás condicións laborais.</p>	<p>2.1 Analiza as orixes do movemento obreiro en España a causa das duras condicións de traballo ás que estaban expostos. <i>Sentido de Inic. e Esp. Emprendedor – Sociais e Cívicas.</i></p>
BLOQUE 4		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A arte do século XIX en España: o intento de recuperar a tradición clásica grecorromana e as novas tendencias da sociedade liberal. – A arquitectura modernista: Antoni Gaudí. 	<p>1. Analizar e comentar diversas obras artísticas dos séculos XIX e recoñecer o estilo ao que pertencen.</p>	<p>1.1 Describe as principais características do Neoclasicismo, o Barroco, o Realismo e o Modernismo españois. <i>Aprender a Aprender - Conc. e Exp. Culturais - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>
BLOQUE 10		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O limitado avance da educación: a reforma educativa de Moyano e a comparación coa educación actual. 	<p>1. Recoñecer que o xeito no que se dispoñen as cousas no presente depende dos feitos que sucederon no pasado e inflúe nas posibilidades do futuro.</p>	<p>1.1 Compara unha lei educativa do pasado, a Lei Moyano, coa educación actual. <i>Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Explica as dificultades coas que se encontrou a Revolución Industrial en España e valora o seu carácter de éxito ou fracaso. <i>Aprender a Aprender - Sentido de Iniciativa e Esp. Emprendedor.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón os problemas que dificultaron a modernización da agricultura en España e sitúa nun mapa como se distribuía a propiedade. P. 99, Act. 1. – Explica por que a industria española tivo que recorrer ao proteccionismo e comenta un poema relativo a este. P. 99, Act. 2, 3. – Argumenta se a Revolución Industrial foi un éxito ou un fracaso en España. P. 99, Act. 6.
<p>1.2 Expón o proceso de cambio que tivo lugar en España a raíz da súa parcial industrialización e compárao correctamente co resto dos países. <i>Aprender a Aprender - Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Compara, a través dun gráfico, o crecemento de España co doutros países e xustifícao. P. 101, Act. 1. – Describe a reforma agraria liberal e todos os procesos que se levaron a cabo en relación a ela. P. 101, Act. 4. – Expón a importancia das industrias téxtil e siderúrxica en España e a súa evolución. P. 103, Act. 1, 2, 3, 4, 5. – Describe a importancia da explotación mineira e comenta un texto sobre o carbón. P. 105, Act. 1, 2. – Explica por que era importante a creación dunha nova banca e dunha bolsa. P. 105, Act. 3. – Identifica nun mapa as diferentes fases de construción do ferrocarril. P. 105, Act. 4. – Fai unha táboa comparativa do sector mineiro e o ferroviario coa información máis relevante. P. 105, Act. 5.
<p>1.3 Describe os cambios sociais que tiveron lugar</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe as características das clases dirixentes na España

<p>en España, e concretamente en Galicia, durante o século XIX e as súas limitacións. <i>Aprender a Aprender - Sentido de Inic. e Esp. Emprendedor – Sociais e Cívicas.</i></p>	<p>do século XIX. P. 107, Act. 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Explica, a través dun gráfico, a distribución dos distintos grupos sociais. P. 107, Act. 2. – Expón por que o desenvolvemento da burguesía e do proletariado foi menor en España que noutros países. P. 107, Act. 4. – Coñece a importancia de Francisco Giner de los Ríos e a súa achega á educación española. P. 107, Act. 7. – Explica os trazos que presentaba a sociedade galega do século XIX. P. 111, Act. 4.
<p>2.1 Analiza as orixes do movemento obreiro en España a causa das duras condicións de traballo ás que estaban expostos. <i>Sentido de Inic. e Esp. Emprendedor – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe as formas que adoptaron as primeiras accións do movemento obreiro e as súas principais reivindicacións. P. 109, Act. 1. – Expón a difusión das ideas socialistas e anarquistas en España e as zonas de maior influencia. P.109, Act. 3.
BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe as principais características do Neoclasicismo, o Barroco, o Realismo e o Modernismo españois. <i>Aprender a Aprender - Conc. e Exp. Culturais - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe as características das correntes artísticas do século XIX e os temas que predominaron na escultura. P. 113, Act. 1, 2. – Completa unha táboa na que se recollen as características da pintura dos distintos estilos. P. 113, Act. 3.
BLOQUE 10	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Compara unha lei educativa do pasado, a Lei Moyano, coa educación actual. <i>Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as achegas da Lei Moyano á ensinanza e compáraas coa educación actual. P. 107, Act. 6.

UNIDADE 6: A ÉPOCA DO IMPERIALISMO

Obxectivos Didácticos

- Analizar as causas da expansión imperialista e a xustificación de dito fenómeno por parte das potencias implicadas.
- Describir a Segunda Revolución Industrial, os cambios que introduciu e as repercusións económicas que tivo tanto en Europa Occidental como nos Estados Unidos.
- Expor o crecemento demográfico que se deu en Europa a raíz da Segunda Revolución Industrial e o proceso migratorio ao que deu lugar.
- Explicar as expedicións de Europa polo mundo en vistas á conquista de novos territorios e os enfrontamentos aos que deron lugar.
- Desenvolver as formas de organización e de explotación das colonias e valorar as súas repercusións na situación económica e social dos países implicados.
- Rexeitar as xustificacións do colonialismo e a segregación racial.
- Identificar a extensión e posesións dos imperios coloniais formados polos países europeos e a expansión territorial dos Estados Unidos e Xapón.
- Comentar a revolución artística que se deu no cambio de século e as influencias que recibiu a arte occidental da asiática e da africana.
- Describir o progreso que se deu na ciencia e a tecnoloxía durante o cambio de século e a revolución que isto supuxo na vida cotiá.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 3		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A Segunda Revolución Industrial. – Frederick Taylor e a organización científica do traballo. – A fábrica de automóviles Ford e o fordismo. – A banca e a concentración empresarial. – O dominio do comercio e as finanzas internacionais. – A explosión demográfica europea. – As viaxes transoceánicas. – A diversidade entre a emigración europea: emigrantes pobres e elites coloniais. – A exploración e a conquista de Europa polo mundo. 	1. Expor a relevancia da Segunda Revolución Industrial e os beneficios que supuxo para a sociedade do momento.	1.1 Explica os cambios que produciu a Segunda Revolución Industrial nos distintos países. <i>Comp. Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Comp. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía.</i> 1.2 Expón as consecuencias que tivo a Segunda Revolución Industrial a nivel demográfico e os avances que supuxo en canto á calidade de vida dos individuos. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística - C. Dixital.</i>
BLOQUE 4		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As causas da expansión imperialista: os intereses económicos, o aumento da poboación europea, o desexo de ampliar as zonas de influencia e as concepcións racistas e nacionalistas. – Os enfrontamentos entre as potencias coloniais: o imperialismo. – A organización, a explotación das colonias e os seus distintos tipos. – Os avances na investigación científica e tecnolóxica: a medicina, a información e a 	1. Describir en que consistiu o imperialismo, as súas causas e as razóns ás que se apela para xustificalo.	1.1 Enumera as causas do imperialismo e reconece a vontade de expansión nas diferentes potencias a través de diversas fontes. <i>Com. Lingüística - Aprender a Aprender.</i>

comunicación, os medios de transporte e as transformacións que ocorreron na vida cotiá.		
<ul style="list-style-type: none"> Os imperios coloniais: o Reino Unido, Francia, os Estados Unidos e Xapón. Observación de mapas, debuxos e esquemas, e análise de textos para profundar na época estudada. 	2. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo.	2.1 Identifica as potencias imperialistas e as súas liñas de expansión na procura de novos territorios. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital.</i>
<ul style="list-style-type: none"> As consecuencias do imperialismo para os pobos colonizados: modificación do territorio, impacto demográfico e económico, colonización cultural e desarticulación das sociedades tradicionais. 	3. Explicar en que consistía o colonialismo e as súas consecuencias.	3.1 Describe as consecuencias que tivo a colonización tanto para as potencias colonizadoras como para os territorios colonizados. <i>Aprender a Aprender - Com. Lingüística - C. Dixital.</i>
<ul style="list-style-type: none"> A revolución artística de principios do século XX. O Impresionismo, o Posimpresionismo e os seus máximos representantes. A arquitectura do ferro e do aceiro. A influencia da arte asiática e africana na arte occidental. As pinturas xaponesas e a súa influencia en artistas da vangarda europea: o xaponismo. A estética africana e a súa repercusión nos artistas europeos. Comentario de obras artísticas propias das correntes de finais do século XIX e principios do século XX. 	4. Analizar e comentar diversas obras artísticas dos séculos XIX e XX e recoñecer o estilo ao que pertencen.	<p>4.1 Expón as principais características, artistas e obras do Impresionismo e do Postimpresionismo, e o envorcamento que se deu na arquitectura coa introdución de novos materiais construtivos. <i>Conciencia e Exp. Culturais- Com. Lingüística - C. Dixital.</i></p> <p>4.2 Compara movementos artísticos asiáticos e africanos e recoñece a súa influencia nas vangardas artísticas. <i>Conciencia e Exp. Cult. - Aprender a Apr. - C. Ling.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 3	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Explica os cambios que produciu a Segunda Revolución Industrial nos distintos países. <i>Comp. Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Comp. Matemática, Ciencias e Tecnoloxía.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Expón as novas fontes de enerxía que apareceron na época e as súas principais aplicacións. P. 123, Act. 2. Describe en que consistiu o taylorismo e os seus obxectivos principais. P. 123, Act. 4. Explica a posición dos países industrializados no conxunto da produción mundial e valora a súa capacidade para controlar a economía mundial. P. 123, Act. 6.
1.2 Expón as consecuencias que tivo a Segunda Revolución Industrial a nivel demográfico e os avances que supuxo en canto á calidade de vida dos individuos. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística - C. Dixital.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Describe as causas do crecemento demográfico europeo. P. 125, Act. 1. Coñece os países con maior número de emigrantes, sitúa nun mapa os principais destinos. P. 125, Act. 2. Describe como se levaban a cabo as viaxes e a revolución que supuxo o barco a vapor. P. 125, Act. 3.
BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Enumera as causas do imperialismo e recoñece a vontade de expansión nas diferentes potencias a través de diversas fontes. <i>Com. Lingüística - Aprender a Aprender.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Describe o peso de Europa na economía mundial e o seu interese en ocupar colonias. P. 121, Act. 1. Comenta un texto de Jules Ferry e outro de Chamberlain, onde se reflicte a vontade de expansión imperialista de Francia e Inglaterra, respectivamente. P. 121, Act. 3, 4.

	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as causas do imperialismo e as xustificacións que se deron para lexitimalo. P. 121, Act. 5.
<p>2.1 Identifica as potencias imperialistas e as súas liñas de expansión na procura de novos territorios. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Enumera as potencias que impulsaron as expedicións e describe as súas grandes rutas. P. 126, Act. 1. – Desenvolve o proceso de colonización do territorio, tendo en conta as condicións previas e os conflitos derivados dela. P. 127, Act. 2, 3. – Comenta un texto de Tagore relativo á visión dos colonizadores por parte dos colonizados. P. 127, Act. 4. – Enumera os imperios colinais máis importantes e coñece as zonas que ocuparon. P. 129, Act. 1. – Completa un cadro sobre a colonización onde aprezen os diferentes países coas súas colonias. P. 129, Act. 3.
<p>3.1 Describe as consecuencias que tivo a colonización tanto para as potencias colonizadoras como para os territorios colonizados. <i>Aprender a Aprender - Com. Lingüística - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Cita as consecuencias económicas da colonización para os pobos indíxenas. P. 131, Act. 2. P. 141, Act. 5. – Comenta un texto onde Sartre acusa os colonizadores da destrución da cultura nativa. P. 131, Act. 3. – Describe o problema que xerou o colonialismo en Ruanda e as súas consecuencias. P. 131, Act. 5.
<p>4.1 Expón as principais características, artistas e obras do Impresionismo e do Postimpresionismo, e o envorcamento que se deu na arquitectura coa introdución de novos materiais construtivos. <i>Conciencia e Exp. Culturais- Com. Lingüística - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica a principal preocupación dos pintores impresionistas e como lograron o seu obxectivo. P. 133, Act. 1. – Expón a innovación que introduciu o postimpresionismo e os seus máximos representantes. P. 133, Act. 2. – Describe os novos materiais e necesidades que posibilitaron o desenvolvemento da arquitectura. P. 133, Act. 4.
<p>4.2 Compara movementos artísticos asiáticos e africanos e reconece a súa influencia nas vangardas artísticas. <i>Conciencia e Exp. Cult. - Aprender a Apr. - C. Ling.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Valora a influencia da arte asiática e africana na arte occidental e as súas principais características. P. 135, Act. 1, 2, 3, 4, <i>FichaArt.</i>

UNIDADE 7: A PRIMEIRA GUERRA MUNDIAL E A REVOLUCIÓN RUSA

Obxectivos Didácticos

- Expor os conflitos que tiñan lugar entre as potencias participantes na expansión imperialista antes de 1914 e o sistema de alianzas militares que se estableceron entre elas.
- Identificar as causas profundas e locais que desencadearon a Primeira Guerra Mundial.
- Analizar as fases da Gran Guerra e as súas repercusións económicas, sociais, políticas e territoriais.
- Coñecer a situación dos soldados na fronte e ser consciente do sufrimento que isto supuxo.
- Definir o concepto de ‘guerra total’ e explicar por que se considera a Primeira Guerra Mundial como tal.
- Expor as causas de que tivera lugar a Revolución Rusa e a súa relación coa Primeira Guerra Mundial.
- Explicar a caída do tsarismo e describir a toma do poder na xornada revolucionaria de outubro e a construción do primeiro estado socialista.
- Comprender as consecuencias da guerra civil rusa e o proceso de formación da URSS.
- Describir a situación de Europa ao finalizar a Gran Guerra e coñecer o seu reflexo na arte.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 4		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As causas da Primeira Guerra Mundial: os enfrontamentos coloniais, o nacionalismo, os conflitos balcánicos, as alianzas militares e tamén a carreira armamentística. – O estalido da guerra e o seu desenvolvemento: guerra de movementos e guerra de trincheiras. – A definitiva mundialización do conflito coa entrada do SEUA na guerra e o seu final. – A realidade da guerra: o sufrimento humano e a vida diaria na trincheira. – O novo concepto de guerra: unha guerra total. – A implicación da poboación civil, a propaganda e o control da opinión. – A economía ao servizo da guerra. – O papel das mulleres na Primeira Guerra Mundial. – Compleción dun mapa conceptual a modo de resumo da información do tema. – Observación de mapas, debuxos, gráficos, imaxes e táboas con datos relevantes para o período estudado. 	<p>1. Coñecer as causas que levaron á Primeira Guerra Mundial, as características principais e os grandes acontecementos que ocorreron no seu desenvolvemento.</p>	<p>1.1 Explica o contexto que favoreceu que tivese lugar a Primeira Guerra Mundial. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p> <p>1.2 Expón as fases e os sucesos máis significativos no desenvolvemento da Gran Guerra. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p> <p>1.3 Describe as características da Primeira Guerra Mundial e define por que se recolle baixo o concepto de “guerra total”. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – A Revolución rusa: contexto, causas e consecuencias. – A caída do tsarismo logo da revolución de febreiro de 1917. – A suba ao poder dos bolxeviques na revolución de outubro. – A Guerra civil e a formación da URSS. – Comentario dun cartel de propaganda política. 	<p>2. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa, e establecer as relacións pertinentes coa Gran Guerra.</p>	<p>2.1 Expón a situación na que se achaba Rusia para que se desencadease unha Revolución e como influíu esta no desenvolvemento da Guerra. C. <i>Dixital – Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – A situación de Europa ao terminar a guerra: o desastre demográfico e económico. – A organización da paz: o Tratado de Versalles e a Sociedade de Nacións. – O novo mapa europeo conformado tras os tratados de paz. 	<p>3. Expor todas as consecuencias posibles da Primeira Guerra Mundial.</p>	<p>3.1 Enumera as consecuencias da Guerra a distintos niveis: demográfico, económico, social e político. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Conc. e Exp. Cult.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – O nacemento das vangardas artísticas como cuestionamento da arte do pasado. – O fauvismo e os seus máximos representantes: Matisse, Derain e Vlaminck. – O expresionismo e os seus grupos principais: Die Brücke e Der Blaue Reiter. – O cubismo e as súas etapas: a fase analítica e a fase sintética. – O futurismo e a pintura metafísica. – Análise e comentario de textos e obras de arte relativos á época tratada. 	<p>4. Analizar e comentar diversas obras artísticas do século XX e recoñecer o estilo ao que pertencen.</p>	<p>4.1 Analiza as Primeiras vangardas como cuestionamento da arte do pasado e rexeitamento da imitación da realidade. <i>Conc. e Exp. Culturais - C. Lingüística.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Explica o contexto que favoreceu que tivese lugar a Primeira Guerra Mundial. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as causas do conflito entre os países europeos nas colonias. P. 145, Act. 1, 2. – Describe a época da “paz armada” e como desembocou na Primeira Guerra Mundial. P. 145, Act. 3. – Expón as causas profundas e o feito concreto polo que estalou a Primeira Guerra Mundial. P. 145, Act. 4. P. 147, Act. 1.
<p>1.2 Expón as fases e os sucesos máis significativos no desenvolvemento da Gran Guerra. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe o xogo de alianzas que produciu que o enfrontamento entre Austria e Serbia se convertera nun conflito mundial. P. 147, Act. 3. – Explica as fases da guerra e os acontecementos e características de cada unha delas. P. 147, Act. 4. – Enumera os feitos que provocaron a mundialización do conflito. P. 147, Act. 5.
<p>1.3 Describe as características da Primeira Guerra Mundial e define por que se recolle baixo o concepto de “guerra total”. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica, a partir dun debuxo, o sistema de Trincheiras da Primeira Guerra Mundial. P. 149, Act. 2. – Redacta unha descrición dun día nas trincheiras. P. 149, Act. 3. – Describe as características da Primeira Guerra Mundial, en relación ao tipo de exército, implicación da poboación, papel

	<p>da propaganda, etc. P. 151, Act. 1, 3.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Explica as consecuencias que tivo a guerra para a poboación civil. P. 151, Act. 1. – Cita o papel das mulleres na guerra. P. 151, Act. 4. – Define por que se califica a Primeira Guerra Mundial como “guerra total”. P. 151, Act. 5.
<p>2.1 Expón a situación na que se achaba Rusia para que se desencadease unha Revolución e como influíu esta no desenvolvemento da Guerra. C. <i>Dixital – Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Com. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón o contexto no que se desencadeou unha revolución en Rusia: forma de goberno, grupo social dominante, situación económica, etc. P. 153, Act. 1. – Enumera as causas da Revolución rusa a partir da observación dun esquema. P. 153, Act. 3. – Elabora unha redacción sobre a orixe do Partido Obreiro Socialdemócrata Ruso a través da procura de información na Rede. P. 153, Act. 4. – Describe os sucesos máis importantes durante o desenvolvemento da Revolución rusa. P. 155, Act. 1, 2,3. – Explica por que tivo lugar unha guerra civil en Rusia e a súa relación cos ataques exteriores e a suba ao poder dos bolxeviques. P. 155, Act. 5.
<p>3.1 Enumera as consecuencias da Guerra a distintos niveis: demográfico, económico, social e político. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - Conc. e Exp. Cult.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón as consecuencias que tivo a Guerra Mundial a distintos niveis. P. 157, Act. 1, 2, 3. – Identifica os problemas pendentes que levaron a unha nova guerra mundial anos máis tarde. P. 157, Act. 4.
<p>4.1 Analiza as Primeiras vangardas como cuestionamento da arte do pasado e rexeitamento da imitación da realidade. <i>Conc. e Exp. Culturais - C. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe características das primeiras vangardas artísticas e analiza unha das súas obras: fauvismo, expresionismo, cubismo ou futurismo. P. 159, Act 1, <i>FichaArt.</i> – Analiza unha obra de Otto Dix na que se reflicten os horrores da guerra e contextualízaa. P. 162, Act. 2.

UNIDADE 8: O PERÍODO DE ENTREGUERRAS

Obxectivos Didácticos

- Enumerar os problemas que desembocaron nunha nova guerra mundial vinte anos despois da fin da Gran Guerra.
- Expor os factores que transformaron os Estados Unidos na primeira potencia mundial e describir o *american way of life*.
- Analizar as causas que provocaron o crac bolsista de 1929 e o desencadeamento da depresión económica xeralizada.
- Describir os factores que explican o ascenso dos réximes totalitarios en Alemaña e Italia.
- Identificar e rexeitar a ideoloxía do fascismo italiano e o nazismo alemán.
- Coñecer os piares do nazismo alemán e as súas liñas de actuación.
- Explicar a chegada ao poder de Stalin na URSS e xustificar por que se considera a súa ditadura como un réxime totalitario.
- Analizar as características da arte do período de entreguerras e coñecer as principais correntes que xurdiron, os seus máximos expoñentes e as súas obras máis representativas.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 4		
Contidos	Crit. De Avaliación	Estánd. De Aprendiz. E Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Os problemas que desembocaron nunha nova Guerra Mundial: desequilibrios económicos mundiais, efectos da Revolución rusa e crises das democracias. – Os Estados Unidos e os seus “felices anos vinte”. As contradicións da prosperidade e a posterior crise. – Roosevelt e o New Deal. 	1. Expor as consecuencias que tivo a Primeira Guerra Mundial nas distintas potencias que participaron nela, profundando no caso de EUA.	1.1 Describe a situación de posguerra en Europa e no resto das potencias participantes na Primeira Guerra Mundial. <i>Sociais e Cívicas - C. Lingüística</i> . 1.2 Explica o proceso de crecemento que se deu en EUA tras a Guerra e as causas do seu posterior declive. <i>Comp. Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas - C. Lingüística</i> .
<ul style="list-style-type: none"> – A arte do período de entreguerras: as correntes de protesta. – O dadaísmo e o seu máximo representante: Marcel Duchamp. – As correntes da abstracción: o construtivismo, o suprematismo e o neoplasticismo. – O surrealismo e as súas dúas vertentes: a automatista e a onírica. – A nova obxectividade e os seus principais expoñentes: Georg Grosz e Otto Dix. 	2. Analizar as correntes artísticas de protesta que naceron durante o período de entreguerras e comenta algunha das súas obras.	2.1 Describe as características do dadaísmo, as correntes da abstracción, o surrealismo e a nova obxectividade. <i>Conciencia e Exp. Culturais - C. Dixital</i> .
BLOQUE 5		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O crack do 29 como exemplo de crise da economía capitalista: ciclo de prosperidade, burbulla especulativa, crise bolsista e crise económica. – A mundialización da crise. – Observación de mapas, debuxos, fotografías, gráficos e esquemas para unha maior comprensión do período en cuestión. 	1. Describir as causas e o alcance da crise financeira de 1929.	1.1 Analiza o alcance da crise financeira de 1929 e a súa vinculación co tipo de sistema económico capitalista. <i>C. Dixital - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas</i> .

<ul style="list-style-type: none"> – O fascismo italiano como consecuencia da Gran Guerra. – A situación de Italia na posguerra. – Benito Mussolini e o ascenso ao poder. – As características e os principios ideolóxicos do fascismo. – A Alemaña da posguerra. – Adolf Hitler e a aparición do Partido Nazi. – A chegada de Hitler ao poder e o réxime nazi como sistema totalitario. – Os principios ideolóxicos do nazismo. – A Unión Soviética e a ditadura estalinista. – A chegada ao poder de Stalin tras a Revolución rusa. – As directrices da política stalinista. – A imposición do poder absoluto de Stalin na URSS. – Análise e comentario de textos sobre a época traballada. 	<p>2. Explicar os diversos factores polos que se fixo posible o auxe dos totalitarismos en Europa e describir tres casos concretos: os fascismos de Italia e Alemaña, e o goberno stalinista en Rusia.</p>	<p>2.1 Expón as causas polas que se deu o auxe do fascismo en Italia e os seus principios ideolóxicos. <i>Sociais e Cívicas - Sentido de Iniciativa e Esp. Emprendedor - Conc. e Exp. Culturais.</i></p> <p>2.2 Explica como e por que se produciu o ascenso do nazismo en Alemaña e as súas principais características. <i>Comunicación Lingüística – Sociais e Cívicas - Conc. e Exp. Culturais - C. Dixital.</i></p> <p>2.3 Describe a chegada ao poder de Stalin na Unión Soviética e o carácter da súa ditadura, e argumenta por que se considera como un réxime totalitario. <i>Sociais e Cívicas - Com. Lingüística.</i></p>
--	--	---

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe a situación de posguerra en Europa e no resto das potencias participantes na Primeira Guerra Mundial. <i>Sociais e Cívicas - C. Lingüística.</i></p> <p>1.2 Explica o proceso de crecemento que se deu en EUA tras a Guerra e as causas do seu posterior declive. <i>Comp. Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas - C. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Enumera as potencias industriais na década de 1920 e a situación de EUA de como primeira potencia económica ao finalizar a Primeira Guerra Mundial. P. 167, Act. 1. – Explica a situación económica de Europa tras a guerra. P. 167, Act. 2. – Describe as causas que contribuíron á crise e inestabilidade na Europa da posguerra. P. 167, Act. 4.
<p>2.1 Describe as características do dadaísmo, as correntes da abstracción, o surrealismo e a nova obxectividade. <i>Conciencia e Exp. Culturais - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica en que consiste o dadaísmo, a arte abstracta e o surrealismo. P. 181, Act. 1, 2, 3. – Analiza unha obra de Dalí. P. 181, Act. <i>FichaArt.</i>
BLOQUE 5	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Analiza o alcance da crise financeira de 1929 e a súa vinculación co tipo de sistema económico capitalista. <i>C. Dixital - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe o sistema económico capitalista e o carácter inevitable das súas crises. P. 171, Act. 1. – Expón o paso da crise bolsista á crise económica. P. 171, Act. 2. – Define as causas de que se producira a mundialización da crise e as súas repercusións. P. 171, Act. 3.
<p>2.1 Expón as causas polas que se deu o auxe do fascismo en Italia e os seus principios ideolóxicos. <i>Sociais e Cívicas - Sentido de Iniciativa e Esp. Emprendedor - Conc. e Exp. Culturais.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Relaciona a aparición dos totalitarismos co estalido dunha nova guerra mundial en 1939. P. 167, Act. 5. – Describe a situación da posguerra italiana e os elementos que levaron ao zuxe do fascismo. P. 173, Act. 1. – Expón os principios ideolóxicos do Partido Nacional Fascista, as súas principais características, quen era o seu líder e como acadou o poder. P. 173, Act. 2, 3, 4. – Explica as consecuencias da chegada do fascismo para a democracia. P. 173, Act. 5.

<p>2.2 Explica como e por que se produciu o ascenso do nazismo en Alemaña e as súas principais características. <i>Comunicación Lingüística – Sociais e Cívicas - Conc. e Exp. Culturais - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe a situación económica e política á que lle tivo que facer fronte a República de Weimar. P. 175, Act. 1. – Coñece as características do NSDAP, quen era o seu líder e como acadou o poder. P. 175, Act. 2, 4, 5. – Explica as principais características do réxime nazi e por que é considerado como totalitario. P. 177, Act. 1. – Describe a persecución que promoveu o nazismo á oposición e, concretamente, aos xudeus. P. 177, Act. 3, 5.
<p>2.3 Describe a chegada ao poder de Stalin na Unión Soviética e o carácter da súa ditadura, e argumenta por que se considera como un réxime totalitario. <i>Sociais e Cívicas - Com. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón as diverxencias entre as propostas de Trotski e Stalin e quen se fixo co poder. P. 179, Act. 1. – Sintetiza as medidas adoptadas por Stalin para transformar a URSS nunha potencia industrial. P. 179, Act. 2. – Explica por que se considera o Estado soviético como un réxime totalitario e establece as diferenzas respecto a Alemaña e Italia. P. 179, Act. 3.

UNIDADE 9: ESPAÑA NO PRIMEIRO TERZO DO SÉCULO XX (1902-1939)

Obxectivos Didácticos

- Expor as causas da crise do sistema da Restauración e os seus protagonistas sociais e políticos.
- Analizar a situación socioeconómica e política de España no primeiro terzo do século XX.
- Explicar as características da Ditadura de Primo de Rivera e valorar criticamente a represión exercida por este goberno.
- Analizar o contexto no que se produciu a proclamación da Segunda República e as reformas que se realizaron para modernizar e democratizar a sociedade española.
- Coñecer as causas que desencadearon a Guerra Civil española e saber explicar, coa axuda de mapas, a evolución do conflito.
- Rexeitar as formas de terror e represión impostas sobre a poboación durante o conflito e valorar o impacto da guerra sobre a poboación civil.
- Comprender a situación política e económica de España ao finalizar o conflito.
- Analizar o contexto social e político de Galicia entre 1898 e 1939.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 5		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As causas da crise do sistema da Restauración: a insuficiencia das reformas, o fortalecemento da oposición, a semana trágica e a crise de 1917. – O problema de Marrocos tras a ocupación do Rif, a crise social e as súas causas. – O golpe de Estado militar dirixido por Primo de Rivera e a instauración da ditadura. – A crise económica e o derrubamento da ditadura. 	<p>1. Explicar o declive da Restauración e a posterior imposición da ditadura a mans de Primo de Rivera.</p>	<p>1.1 Expón os factores que levaron á crise do sistema da Restauración. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p> <p>1.2 Explica as causas polas que se impuxo a ditadura de Primo de Rivera e a súa posterior crise. <i>C. Dixital - Sociais e Cívicas.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – A proclamación da Segunda República española. – O goberno provisional, as Cortes Constituíntes e a Constitución republicana de 1931. – O recoñecemento do dereito ao sufraxio feminino en España. – As reformas que emprendeu a República: territorial, do exército e separación Igrexa - Estado. – A importancia da reforma agraria. – A oposición ao goberno republicano-socialista: os afectados polas reformas e os sectores de esquerda. – A igualdade entre homes e mulleres como un dos obxectivos da Segunda República. – A escola republicana e a Institución Libre de Ensinanza. – A reforma das escolas de maxisterio: unha educación pública e laica. – A incorporación ao proxecto cultural da República. 	<p>2. Expor as características da Segunda República e as súas principais reformas.</p>	<p>2.1 Describe o proceso que se levou a cabo ata a proclamación da Segunda República española tras as eleccións de 1931. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p> <p>2.2. Enumera as reformas que emprendeu a República en distintos ámbitos como o militar, o relixioso, o territorial, o agrario e o educativo, e define as reaccións que xerou. <i>C. Dixital – Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - C. Lingüística - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – A dimisión de Azaña, a convocatoria de eleccións por Alcalá Zamora e o Bienio Conservador. – A Fronte Popular e o goberno dos republicanos de Azaña. – Galicia entre os anos 1898 e 1939. 		
<ul style="list-style-type: none"> – A oposición á Fronte Popular e o enfrontamento entre dereitas e esquerdas. – O inicio da Guerra Civil e o seu contexto internacional. – A guerra na República e a revolución social. – A creación dunha ditadura con Francisco Franco como líder. – As fases militares da Guerra Civil. – Os apoios internacionais a ambos bandos. – Galicia entre os anos 1898 e 1939. – Observación de mapas, esquemas e imaxes que permiten unha maior comprensión do tema estudado. 	3. Describir as causas e o desenvolvemento da Guerra Civil española.	<p>3.1 Explica a situación política tras o levantamento de Casas Viejas e identifica o ambiente de tensión previo ao estalido da Guerra Civil. <i>Sociais e Cívicas</i>.</p> <p>3.2 Desenvolve as causas da Guerra Civil española e cita os sucesos principais que tiveron lugar até chegar ao seu fin. <i>C. Lingüística – Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender</i>.</p>
BLOQUE 7		
Contidos	Crit. De Avaliación	Estánd. De Aprendiz. E Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – Os desastres da guerra: sufrimento, persecución e represión, e consecuencias. 	1. Expor a situación de posguerra española.	1.1 Describe os desastres da guerra e as súas consecuencias a distintos niveis. <i>C. Dixital - Soc. e Cív. - C. Ling.</i>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 5	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Expón os factores que levaron á crise ao sistema da Restauración. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística</i> .	<ul style="list-style-type: none"> – Explica en que consistiron o reformismo conservador e liberal. P. 189, Act. 1. – Describe as principais forzas de oposición e valora se compartían os mesmos obxectivos. P. 189, Act. 2. – Expone por que entrou en crise o sistema da Restauración. P. 189, Act. 4. – Describe as transformacións que se deron en Madrid durante a crise da Restauración. P. 207, Act. 1.
1.2 Explica as causas polas que se impuxo a ditadura de Primo de Rivera e a súa posterior crise. <i>C. Dixital - Sociais e Cívicas</i> .	<ul style="list-style-type: none"> – Explica os intereses de España en Marrocos e os problemas que formulaba a ocupación do Rif. P. 191, Act. 1. – Expón a situación que conduciu ao golpe de Estado en 1923, a chegada ao poder de Primo de Rivera e a fin da súa ditadura. P. 191, Act. 2, 3.
2.1 Describe o proceso que se levou a cabo ata a proclamación da Segunda República española tras as eleccións de 1931. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística</i> .	<ul style="list-style-type: none"> – Enumera as principais medidas do goberno provisional e os grupos sociais máis beneficiados. P. 193, Act. 2. – Explica a ideoloxía dos partidos políticos, os líderes e a posición fronte ao réxime republicano. P. 193, Act. 3. – Elabora unha táboa onde aparecen as características da Constitución de 1931. P. 193, Act. 4. – Realiza un esquema coas opcións políticas galegas durante a crise da Restauración. P. 207, Act. 1.
2.2. Enumera as reformas que	– Fai un cadro onde aparecen as reformas do bienio reformista:

<p>emprende a República en distintos ámbitos como o militar, o relixioso, o territorial, o agrario e o educativo, e define as reaccións que xerou. <i>C. Dixital – Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - C. Lingüística - Sent. Inic. e Esp. Emprendedor.</i></p>	<p>causas e consecuencias. P. 195, Act. 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Explica as medidas que se tomaron durante a reforma agraria para paliar o latifundismo. P. 195, Act. 3. – Expón o levantamento de Casas Viejas. P. 195, Act. 4. – Describe os obxectivos da República na educación e a cultura e o novo papel das mulleres. P. 197, Act. 1..
<p>3.1 Explica a situación política tras o levantamento de Casas Viejas e identifica o ambiente de tensión previo ao estalido da Guerra Civil. <i>Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Desenvolve o cambio político polas eleccións de 1934 e explica por que se volveron convocar. P. 199, Act. 1, 2. – Describe por que se produciu un golpe de Estado en 1936 e os apoios que recibiu. P. 199, Act. 4.
<p>3.2 Desenvolve as causas da Guerra Civil española e cita os sucesos principais que tiveron lugar até chegar ao seu fin. <i>C. Lingüística – Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón as causas do inicio da Guerra Civil española e o seu desenvolvemento. P. 199, Act. 5. P. 210, Act. 1. – Menciona os problemas internos aos que se enfrontou a República durante a guerra. P. 201, Act. 1. – Explica as accións dos sectores máis revolucionarios da República. P. 201, Act. 4. – Sitúa espazotemporalmente os sucesos máis relevantes da Guerra Civil e descríbneos. P. 203, Act. 1, 2, 3. – Coñece os apoios cos que contou cada bando durante a guerra. P. 203, Act. 4, 5, 6. – Expón a posición de Galicia durante a Guerra Civil. P. 207, Act. 4.
BLOQUE 7	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe os desastres da guerra e as súas consecuencias a distintos niveis. <i>C. Dixital - Soc. e Cív. - C. Ling</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as nefastas consecuencias da guerra. P. 205, Act. 1, 2, 3, 4.

UNIDADE 10: A SEGUNDA GUERRA MUNDIAL

Obxectivos Didácticos

- Coñecer as causas que desencadearon a Segunda Guerra Mundial.
- Expor o desenvolvemento da guerra e identificar as súas ofensivas máis importantes.
- Definir o concepto de 'guerra total' e explicar por que a Segunda Guerra Mundial se considera como tal.
- Describir as características da Segunda Guerra Mundial en canto á ocupación de territorios e a violencia exercida sobre os seus habitantes.
- Explicar o Holocausto xudeu e valorar o seu alcance como un acontecemento que marcou a historia a partir do século XX.
- Describir as consecuencias demográficas, económicas e políticas do conflito.
- Expor a fundación da Organización das Nacións Unidas, os seus órganos de goberno e o seu labor.
- Coñecer o papel que xoga a ONU na actualidade.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 6		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As causas da Segunda Guerra Mundial: a política expansionista dos totalitarismos, as agresións bélicas a outros países, a debilidade das democracias e a formación das alianzas. – O desenvolvemento da guerra: as vitorias do Eixe e as ofensivas aliadas. – O fin da guerra no Pacífico co estalido da bomba atómica en Hiroshima e Nagasaki. – O alcance mundial da Segunda Guerra Mundial: unha “guerra total”. – A poboación e a economía ao servizo da guerra. – A mobilización das consciencias por medio dos medios de comunicación de masas. – A implicación das mulleres na guerra. – O dominio político de Alemaña sobre os países europeos ocupados. – A explotación económica como obxectivo da ocupación dos países sometidos por Alemaña. – A violencia contra a poboación civil. – Os gobernos colaboracionistas e os resistentes. – O Holocausto xudeu como evidencia do racismo, o autoritarismo e a xenofobia do réxime nazi. – A deportación aos campos de concentración: o exterminio como “solución final”. – Análise e comentario de textos relativos ao contexto no que se desencadearon a Segunda Guerra Mundial. – Busca de información na Internet sobre algunha cuestión relacionada co tema 	<p>1. Coñecer as causas, as características e os principais feitos que aconteceron durante a Segunda Guerra Mundial.</p>	<p>1.1 Contextualiza o estalido da Segunda Guerra Mundial e establece unha das súas causas no ocorrido durante a Primeira Guerra Mundial. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p> <p>1.2 Describe o desenvolvemento da guerra, facendo referencia ás distintas alianzas que se formaron. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital.</i></p> <p>1.3 Expón as características da guerra en canto ao seu alcance e métodos de propagación. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - C. Dixital.</i></p> <p>1.4 Coñece a situación de represión que se deu durante a Segunda Guerra Mundial, as causas e os seus principais afectados. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital.</i></p>

tratado.		
<ul style="list-style-type: none"> – As consecuencias da guerra: as perdas humanas e económicas, e o impacto moral. – Os xuízos de Núremberg como tribunal en defensa da condea dos crimes contra a humanidade. – As conferencias de Paz e a repartición de Europa. – Observación de imaxes, mapas, esquemas e táboas referidas ao período estudado. 	2. Desenvolver os efectos que supuxo a Segunda Guerra Mundial a distintos niveis.	2.1 Relata as consecuencias que tivo a Segunda Guerra Mundial nas potencias participantes. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender.</i>
BLOQUE 10		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A fundación da ONU en substitución da Sociedade de Nacións. – A aprobación da Declaración Universal de Dereitos Humanos. – Os órganos de goberno da ONU: a Asemblea Xeral, o Consello de Seguridade e a Secretaría Xeral. – O labor da ONU e o seu papel na actualidade. 	1. Recoñecer que el xeito no que se dispoñen as cousas no presente depende dos feitos que sucederon no pasado e inflúe nas posibilidades do futuro.	1.1 Explica a orixe da ONU e sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar posteriormente a unha unión económica e política. <i>C. Dixital - C. Lingüística.</i>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 6	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Contextualiza o estalido da Segunda Guerra Mundial e establece unha das súas causas no ocorrido durante a Primeira Guerra Mundial. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica os plans belicistas do nazismo. P. 215, Act. 1. – Describe os cambios territoriais que se deron nas fronteiras de Alemaña a partir dun mapa. P. 215, Act. 2. – Expón a invasión de Polonia como causa do estalido da Segunda Guerra Mundial. P. 215, Act. 4. – Xustifica por que a Segunda Guerra Mundial foi un conflito preparado e buscado. P. 215, Act. 5.
1.2 Describe o desenvolvemento da guerra, facendo referencia ás distintas alianzas que se formaron. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as ofensivas que levaron a cabo as potencias do Eixe e o cambio nas alianzas bélicas. P. 217, Act. 1. – Define cal foi o detonante da entrada dos EUA na guerra e a importancia deste suceso. P. 217, Act. 3. – Expón as fases das ofensivas que realizaron os aliados. P. 217, Act. 4. – Describe as causas e as consecuencias do lanzamento da bomba atómica. P. 217, Act. 5. – Identifica os territorios que ocuparon as potencias do Eixe e como se organizaron. P. 221, Act. 1.
1.3 Expón as características da guerra en canto ao seu alcance e métodos de propagación. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender - C. Dixital.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Coñece por que se fala da guerra en cuestión como guerra mundial. P. 219, Act. 1. – Explica en que consistiu a batalla ideolóxica e como se expresaba mediante a cartelería. P. 219, Act. 5.
1.4 Coñece a situación de represión que se deu durante a Segunda Guerra Mundial, as causas e os seus principais afectados. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón a evolución dos traballadores estranxeiros en Alemaña durante a guerra. P. 221, Act. 3. – Describe como someteron os alemáns a poboación e os movementos de resistencia que xurdiron ao respecto. P. 221, Act. 5, 6. P. 231, Act. 5.

<p>2.1 Relata as consecuencias que tivo a Segunda Guerra Mundial nas potencias participantes. <i>Sociais e Cívicas - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Define os principios ideolóxicos que motivaron a violencia, opresión e persecución dos opositores e as minorías. P. 223, Act. 1. – Explica, a partir dun mapa, os principios ideolóxicos aos que respondían os campos de concentración e de exterminio. P. 230, Act. 1. – Expón as consecuencias da guerra nos distintos países. P. 225, Act. 1, 2. – Explica que foron os xuízos de Núremberg e a súa importancia para a xustiza internacional. P. 225, Act. 3. – Describe que sucedeu en Europa ao final da guerra e identifica as áreas que quedaron baixo influencia da URSS e dos EUA. P. 225, Act. 5.
BLOQUE 10	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Explica a orixe da ONU e sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar posteriormente a unha unión económica e política. <i>C. Dixital - C. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón cando se fundou a ONU e cales foron os seus obxectivos. P. 227, Act. 1. – Explica os organismos esenciais da ONU e as súas funcións. P. 227, Act. 2. – Busca información e sintetiza o labor dos organismos da ONU. P. 227, Act. 4. – Comenta algúns artigos das Declaración de Dereitos Humanos da ONU. P. 231, Act. 7.

UNIDADE 11: UN MUNDO DIVIDIDO: GUERRA FRÍA E DESCOLONIZACIÓN

Obxectivos Didácticos

- Coñecer a evolución dos Estados Unidos e a URSS tras a Segunda Guerra Mundial.
- Analizar as causas que explican a polarización do mundo en dous bloques antagónicos.
- Expor a situación de Alemaña durante a Guerra Fría e as consecuencias do levantamento do muro de Berlín.
- Identificar os principais conflitos da Guerra Fría.
- Explicar os motivos que conduciron á “coexistencia pacífica” dos anos 50 e 60.
- Recoñecer as causas e as principais etapas do proceso de descolonización e situalo no seu contexto correspondente.
- Describir as causas do conflito de Oriente Próximo e desenvolver as consecuencias de cada unha das guerras árabe-israelís.
- Comprender a necesidade do neocolonialismo e o xurdimento do Terceiro Mundo.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 6		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A división do mundo en dous bloques antagónicos: URSS e EUA. – A desconfianza entre os aliados. – A rivalidade entre dous sistemas contrapostos: socialismo e capitalismo. – A consolidación dos dous bloques tras a doutrina Truman. – O plan Marshall como intento de frear a expansión comunista. – Os diferentes sistemas de alianza: o pacto Atlántico e a OTAN, e o COMECON e o Pacto de Varsovia. – A declaración Balfour, a inmigración xudía e a creación do Estado de Israel. – As posicións israelí e palestina e as guerras árabe-israelís: causas, desenvolvemento e consecuencias.	<p>1. Explicar as consecuencias da Segunda Guerra Mundial a distintos niveis.</p>	<p>1.1 Coñece a situación da posguerra mundial e describe a división do mundo en dous grandes bloques separados por un “telón de aceiro”. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>1.2 Expón en que consistiu o conflito en Oriente Próximo e atribúe a súa orixe a unha vontade de compensación polo Holocausto xudeu. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital – Sociais e Cívicas.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – O proceso descolonizador: contexto, causas, etapas e consecuencias. – A dependencia económica tras a descolonización e a necesidade do neocolonialismo. – A Conferencia Internacional de Bandung: a vontade neutralista e o afastamento da política de bloques. – O concepto de Terceiro Mundo e a súa dependencia comercial, tecnolóxica e financeira. 	<p>3. Relatar os feitos principais da descolonización de posguerra no século XX.</p>	<p>3.1 Explica como se desenvolveu o proceso descolonizador e describe os seus feitos máis relevantes. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>
--	--	--

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 6	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Coñece a situación da posguerra mundial e describe a división do mundo en dous grandes bloques separados por un “telón de aceiro”. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica o deterioro das relacións entre os aliados ao finalizar a Segunda Guerra Mundial e a creación dos dous bloques e as súas diferenzas. P. 235, Act. 1, 2. – Describe en que consistiu o Plan Marshall e cal era o seu obxectivo. P. 235, Act. 3. – Razona por que a URSS e os seus aliados se negaron a aceptar a axuda americana. P. 235, Act. 4. – Define a que se refire Churchill coa expresión “telón de aceiro” e por que a usa para describir a situación da posguerra mundial en Europa. P. 235, Act. 6.
<p>1.2 Expón en que consistiu o conflito en Oriente Próximo e atribúe a súa orixe a unha vontade de compensación polo Holocausto xudeu. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica como se creou o Estado de Israel e a súa posterior división. P. 245, Act. 1. – Describe como as diferentes guerras árabe-israelís modificaron a partición proposta pola ONU, a través da observación dun mapa. P. 245, Act. 3. – Explica a situación actual do conflito a través da procura de información na Rede. P. 245, Act. 4.
<p>2.1 Explica a situación de Alemaña na posguerra como centro da Guerra Fría. <i>Aprender a Aprender - Sociais e Cívicas - C. Lingüística - C. Dixital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica, a partir dun mapa, que potencias ocuparon Alemaña tras a guerra e en que consistiu o Bloqueo de Berlín. P. 237, Act. 1. – Expón por que se levantou o muro de Berlín e como se xustificou a través do Pacto de Varsovia. P. 237, Act. 2. – Comenta un texto de Kennedy sobre a súa visita a Berlín e recoñece a intención do seu discurso. P. 237, Act. 4.
<p>2.2. Expón en que consistiu a Guerra Fría e os diversos conflitos bélicos que se desenvolveron no seu contexto. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Define o concepto de Guerra Fría e coñece os distintos escenarios onde se produciu o enfrontamento entre ambas potencias. P. 239, Act. 1. – Explica por que se desatou a guerra en Corea, os países implicados e o seu desenvolvemento. P. 239, Act. 2.

	<ul style="list-style-type: none"> – Describe os conflitos que tiveron lugar en Vietnam, elabora un informe sobre eles e argumenta por que os EUA decidiron retirarse. P. 239, Act. 3, 4, 5.
<p>2.3. Describe en que consistiu a coexistencia pacífica e o cambio que supuxo en ambas as dúas potencias. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Define que foi a coexistencia pacífica e os factores que a propiciaron. P. 241, Act. 1. – Explica a situación interior das dúas grandes potencias e como cambiou a orientación da súa política internacional. P. 241, Act. 2. – Comenta dous textos, de Kennedy e Jruschov, e identifica como argumentan a conveniencia da coexistencia pacífica. P. 241, Act. 3.
<p>3.1 Explica como se desenvolveu o proceso descolonizador e describe os seus feitos máis relevantes. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe o contexto internacional que favoreceu o proceso descolonizador na posguerra. P. 243, Act. 1. – Sitúa o proceso descolonizador e identifica os países onde se deron guerras de liberación. P. 243, Act. 4. – Expón que foi a Conferencia de Bandung, os seus participantes e os seus obxectivos. P. 247, Act. 1. – Describe que é o neocolonialismo e a situación de dependencia dos países que accederon á independencia tras o proceso descolonizador. P. 247, Act. 4.

UNIDADE 12: CAPITALISMO E COMUNISMO: DOUS SISTEMAS ENFRONTADOS

Obxectivos Didácticos

- Expor as diferenzas entre o bloque capitalista e o bloque comunista e identificar as dúas potencias que se erixiron como líderes de cada un deles.
- Entender o proceso de construción de Europa tras a Segunda Guerra Mundial.
- Coñecer os factores que, tras a Segunda Guerra Mundial, lles permitiron aos Estados Unidos se converter no líder do mundo capitalista.
- Explicar o proceso de crecemento que se deu nos EUA até chegar á crise enerxética en 1973.
- Describir que é o Estado do benestar e os piares sobre os que se sustenta.
- Valorar a loita das mulleres pola igualdade e identificar as dificultades coas que se encontran para lograla.
- Recoñecer as características da Unión Soviética, como unha gran potencia mundial, e o proceso de expansión do comunismo no mundo.
- Identificar os cambios experimentados na URSS tras a morte de Stalin e coñecer as causas da crise e o afundimento do comunismo.
- Analizar as características de dúas concepcións distintas da arte, dos EUA e da URSS, reflexo dos seus dous sistemas contrapostos de organización social: o Pop Art e o realismo socialista.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 4		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O reflexo da oposición entre os dous bloques na arte: o Pop Art e o realismo socialista. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizar e comentar diversas obras artísticas do século XX e recoñecer o estilo ao que pertencen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Explica as características do Pop Art e do realismo socialista e analiza algunhas obras. <i>Conc. e Exp. Cult.</i>
BLOQUE 6		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O liderado dos EUA sobre os países do mundo capitalista e da URSS sobre os países comunistas. – A prosperidade dos países de economía capitalista. – EUA, Europa e Xapón como líderes do crecemento. – A crise económica desencadeada polo petróleo: contexto, causas e consecuencias. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar as consecuencias da Segunda Guerra Mundial a distintos niveis. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Describe a situación política e económica das grandes potencias hexemónicas despois da Segunda Guerra Mundial e compáraas entre si. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i>
BLOQUE 8		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A implantación do Estado de benestar e os seus piares. – A loita pola igualdade e a paridade das mulleres: a situación da muller nas leis e os costumes, a educación e o traballo e na política e a toma de decisións. – O teito de cristal como obstáculo para a igualdade entre homes e mulleres. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definir o Estado de Benestar e analizar os seus proles e as súas contras. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Explica en que consiste o Estado de Benestar e os avances que promoveu en Europa. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital – Sociais e Cívicas.</i>

<ul style="list-style-type: none"> – A influencia do bloque comunista nas democracias populares de Europa Oriental. – O inmovilismo político da URSS. – Observación dun mapa no que se reflicte a expansión mundial do comunismo. – O estancamento económico da URSS e o descontento social como factores relevantes na crise do mundo soviético. – O proxecto reformista da perestroika e os seus campos de actuación: económico, político, territorial e de política internacional. 	<p>2. Describir a nova situación da URSS: o auxe e o derru-bamento.</p>	<p>2.1 Expón a evolución do bloque comunista tras a Guerra Fría: a expansión mundial e o seu posterior declive. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>
BLOQUE 10		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A creación do Consello de Europa, o Convenio Europeo de Dereitos Humanos e a Comunidade Europea do Carbón e do Aceiro. – O Tratado de Roma e a institución da Comunidade Económica Europea e a Comunidade Europea da Enerxía Atómica. 	<p>1. Recoñecer que o xeito no que se dispoñen as cousas no presente depende dos feitos que sucederon no pasado e inflúe nas posibilidades do futuro.</p>	<p>1.1 Relata as razóns polas que se procurou avanzar cara a unha colaboración entre estados europeos e sopesa como se pode chegar a ela tras un período de guerra. <i>C. Dixital - C. Lingüística.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 4	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Explica as características do Pop Art e do realismo socialista e analiza algunhas obras. <i>Conc. e Exp. Cult.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe as características do Pop Art e do realismo socialista e compáraos. P. 269, Act. 1, 2, 3.
BLOQUE 6	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe a situación política e económica das grandes potencias hexemónicas despois da Segunda Guerra Mundial e compáraas entre si. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón por que os EUA se impuxeron como líderes do mundo capitalista tras a guerra. P. 255, Act. 1. – Coñece os piares sobre os que se fundou o crecemento económico da posguerra mundial. P. 255, Act. 2. – Sintetiza as características políticas, económicas e sociais do sistema soviético. P. 255, Act. 3. – Enumera as diferenzas entre o sistema capitalista e o comunista. P. 255, Act. 4. – Desenvolve a evolución da economía dos EUA e de Europa Occidental durante a posguerra mundial e a súa relación coa sociedade de consumo. P. 259, Act. 1. – Explica como conseguiu Xapón converterse na segunda potencia económica mundial e os trazos que caracterizan o seu sistema económico. P. 259, Act. 2. – Coñece as causas que provocaron a crise do petróleo, a súa evolución e as súas consecuencias. P. 259, Act. 4.
BLOQUE 8	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Explica en que consiste o Estado de Benestar e os avances que promoveu en Europa. <i>Aprender a Aprender - C. Dixital – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica que é o Estado de benestar e os servizos básicos que lles garante aos cidadáns. P. 261, Act. 2, 3. – Comenta un texto sobre Suecia e o seu modelo de benestar

	<p>social. P. 261, Act. 5.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Expón se as mulleres avanzaron na igualdade cos homes ao longo do século XX. P. 263, Act. 1. – Define a que fai referencia a expresión 'teito de cristal', en que consiste e cales son as súas consecuencias. P. 263, Act. 4.
<p>2.1 Expón a evolución do bloque comunista tras a Guerra Fría: a expansión mundial e o seu posterior declive. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Identifica, a partir dun mapa, as zonas de Europa nas que se estendeu a influencia soviética. P. 265, Act. 1. – Coñece o sistema económico e político das democracias populares e a súa relación coa URSS. P. 265, Act. 2. – Explica as reformas que introduciu Jruschov na URSS e en que consistiu a desestalinización. P. 265, Act. 3. – Expón as causas do colapso do sistema soviético e os motivos de descontento da poboación soviética. P. 267, Act. 2, 3. – Comenta, con axuda de textos, a situación da URSS cando Gorbachov chegou ao poder. P. 267, Act. 1, 4, 5.
BLOQUE 10	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Relata as razóns polas que se procurou avanzar cara a unha colaboración entre estados europeos e sopesa como se pode chegar a ela tras un período de guerra. <i>C. Dixital - C. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón os aspectos que conduciron a propor unha unión de países europeos. P. 257, Act. 1. – Explica os pasos que levaron á constitución da CEE e como se foi ampliando. P. 257, Act. 2, 3. – Describe o funcionamento da CEE e as súas principais institucións. P. 257, Act. 4, 5.

UNIDADE 13: ESPAÑA: A DITADURA FRANQUISTA (1939-1975)

Obxectivos Didácticos

- Identificar as características básicas do sistema político franquista.
- Avaliar as políticas económicas emprendidas polo franquismo na posguerra e a situación de penuria económica á que tivo que facerlle fronte a poboación.
- Comprender a condición da muller durante o franquismo.
- Coñecer as medidas introducidas polos tecnócratas no réxime e as súas consecuencias.
- Identificar os focos expulsores e receptores das migracións da década de 1960 así como as súas características principais.
- Describir os cambios da sociedade española a partir da década de 1960.
- Identificar os principais movementos de oposición ao franquismo e reflexionar de forma crítica sobre a represión que exerceu o réxime.
- Analizar as causas da crise da ditadura desde principios dos anos 70.
- Coñecer a evolución política, social e económica de Galicia durante o franquismo.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 7		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A ditadura militar de Francisco Franco. – Os apoios de Franco en contra da República. – A represión á oposición. – O apoio franquista ás potencias do Eixe: o envío da División Azul. – Os efectos da Guerra Civil. – A política económica baseada na autarquía e na intervención do Estado. – O fracaso da autarquía e o colapso económico. – As cartillas de racionamento, o mercado negro e o estraperlo. – O papel da muller durante o franquismo. – A Sección Feminina e a súa función. – A desigualdade xurídica e social entre home e muller. – A defensa dos dereitos femininos e a incorporación á loita antifranquista. – O fracaso da autarquía e a reorientación política e económica. – A estabilización e os plans de desenvolvemento propostos polos tecnócratas. – A crise final do franquismo: a crise internacional de 1973, a violencia política e o conflito do Sáhara. – O franquismo en Galicia. – Compleción dun mapa conceptual a modo de resumo do tema estudado. – Contrastación de fontes históricas co fin de valorar a súa fiabilidade. 	<p>1. Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo, tendo en conta as transformacións políticas, sociais e económicas que promoveu.</p>	<p>1.1 Explica as bases do réxime franquista e os seus principios ideolóxicos. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p> <p>1.2 Expón a situación de posguerra en España, e concretamente en Galicia, e o intento de restitución da economía por parte do franquismo. <i>C. Lingüística – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>1.3 Describe a situación da muller durante o franquismo. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>1.4 Desenvolve os cambios que se deron no réxime, o seu crecemento económico e demográfico e as súas consecuencias, e a súa posterior crise. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – Procura de información na Rede. – Observación e comentario de imaxes, esquemas, textos e gráficos relativos ao período en cuestión. 		
<ul style="list-style-type: none"> – A situación dos opositores ao réxime: ou o exilio ou a resistencia. – A creación dos maquis e a súa clandestinidade. – O fortalecemento da oposición ao réxime. – A Lei de Amnistía e a Lei de Memoria Histórica. 	2. Explicar a situación do bando republicano despois da Guerra Civil e o desenvolvemento dos movementos de oposición ao franquismo.	2.1 Explica o destino dos exiliados por causa da opresión franquista e como naceron e se desenvolveron os movementos de oposición. <i>Sociais e Cívicas - C. Dixital - Aprender a Aprender.</i>
BLOQUE 8		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O crecemento económico entre os anos 1960 e 1973. – O impacto do crecemento económico na sociedade española: crecemento demográfico, migracións exteriores, éxodo rural, mellora das condicións de vida e modernización social. 	1. Expor o crecemento económico que se deu na sociedade española a partir de 1960 e o impacto que tivo nela.	1.1 Describe como os cambios producidos na España dos anos 60 afectaron os costumes e os xeitos de vida dos seus habitantes. <i>Sociais e Cívicas - C. Dixital - Aprender a Aprender.</i>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 7	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Explica as bases do réxime franquista e os seus principios ideolóxicos. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica, a partir dun esquema, os poderes que se lle atribúan a Franco. P. 277, Act. 1. – Expón como o réxime franquista intentou restaurar a vella orde social. P. 277, Act. 2. – Describe o papel da represión e se foi un fenómeno puntual ou se mantivo. P. 277, Act. 3. – Elabora unha redacción explicando as bases sobre as que se asentou o réxime de Franco. P. 277, Act. 5.
1.2 Expón a situación de posguerra en España, e concretamente en Galicia, e o intento de restitución da economía por parte do franquismo. <i>C. Lingüística – Sociais e Cívicas.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Enumera os efectos demográficos e económicos que provocou a Guerra Civil. P. 279, Act. 1. – Caracteriza a política económica impulsada polo franquismo, as súas medidas e efectos. P. 279, Act. 2. – Explica as razóns polas que se produciu un colapso económico durante os anos 50. P. 279, Act. 3. – Describe a situación de posguerra en Galicia e os cambios demográficos que tiveron lugar. P. 289, Act. 3, 5.
1.3 Describe a situación da muller durante o franquismo. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística – Sociais e Cívicas.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón o papel da muller durante o franquismo e a súa xustificación ideolóxica. P. 281, Act. 1. – Define a Sección Feminina e os valores. P. 281, Act. 2. – Compara os dereitos das mulleres actuais cos que tiñan durante o réxime de Franco. P. 281, Act. 5.
1.4 Desenvolve os cambios que se deron no réxime, o seu crecemento económico e demográfico e as súas consecuencias, e a súa posterior crise. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón a institucionalización do réxime de Franco e as novas leis que promulgou. P. 283, Act. 1. – Explica quen eran os tecnócratas e os obxectivos de cambio que perseguían. P. 283, Act. 2. – Describe en que consistiron o Plan de Estabilización, os Plans de Desenvolvemento e os efectos. P. 283, Act. 3. – Define as circunstancias económicas e políticas que se deron

	<p>durante os últimos anos de Franco. P. 283, Act. 4.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Describe o conflito do Sáhara a partir da observación dun mapa. P. 292, Act. 1.
<p>2.1 Explica o destino dos exiliados por causa da opresión franquista e como naceron e se desenvolveron os movementos de oposición. <i>Sociais e Cívicas - C. Dixital - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón s causas da fuxida ao exilio por parte dos republicanos. P. 287, Act. 1. – Define que eran os maquis e cal foi a súa intervención máis importante. P. 287, Act. 2. – Enumera os grupos sociais e políticos implicados na loita antifranquista a partir de 1960, en España e en Galicia. P. 287, Act. 4. P. 289, Act. 6. – Explica que se entende por recuperación da memoria histórica e os seus obxectivos. P. 287, Act. 5.
BLOQUE 8	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Describe como os cambios producidos na España dos anos 60 afectaron os costumes e os xeitos de vida dos seus habitantes. <i>Sociais e Cívicas - C. Dixital - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón a evolución que seguiu a poboación española e identifica as súas causas. P. 285, Act. 1. – Define os tipos de inmigración que se deron en 1960 e localiza os focos de emisión e acollida. P. 285, Act. 2.. – Explica a evolución no nivel de vida dos españois e os cambios sociais que supuxeron a urbanización e o contacto co estranxeiro. P. 285, Act. 3, 4.

UNIDADE 14: TRANSICIÓN E DEMOCRACIA EN ESPAÑA

Obxectivos Didácticos

- Identificar as causas polas que o franquismo non sobreviviu tras a morte de Franco.
- Coñecer o proceso de transición á democracia e as políticas desenvolvidas polos primeiros gobernos democráticos en España.
- Recoñecer os trazos esenciais da Constitución de 1978 e a estrutura territorial resultante do novo Estado das Autonomías.
- Detallar as características do Golpe de Estado do 23-F.
- Coñecer os principais partidos políticos españois e o sistema electoral e analizar as medidas de goberno impulsadas polo PSOE e o PP.
- Apreciar as relacións internacionais de España e o seu papel no mundo.
- Analizar os cambios sociais e económicos que se produciron na sociedade española durante as tres últimas décadas e a evolución do Estado do Benestar.
- Describir o desenvolvemento político, económico e demográfico de Galicia en democracia.
- Analizar as correntes artísticas do século XX en España e en Galicia.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 4		
Contidos	Crit. De Avaliación	Estánd. De Aprendiz. E Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – As correntes artísticas do século XX en España e a súa relación coas vangardas. – A arte do século XX en Galicia. – Análise de obras artísticas da época. 	1. Analizar e comentar diversas obras artísticas do século XX en España e recoñecer o estilo ao que pertencen.	1.1 Explica as características máis destacadas das correntes artísticas do século XX en España e, concretamente, en Galicia, e coñece os seus artistas máis representativos. <i>Conciencia e Expresións Culturais</i> .
BLOQUE 7		
Contidos	Crit. De Avaliación	Estánd. De Aprendiz. E Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A construción do Estado do benestar en España e os seus piares. Debilidade e crise en 2008. – As transformacións económicas e demográficas a partir de 1985. 	1. Comprender o concepto de crise económica e recoñecer a súa repercusión mundial nun caso concreto.	1.1 Expón as características do Estado de benestar en España, analiza como desembocou na crise económica de 2008 e compáraa coa crise enerxética de 1973. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas</i> .
BLOQUE 8		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A morte de Franco e a vontade de cambio político por parte de Juan Carlos I. – A disputa entre inmovilistas e aperturistas por conseguir o poder. – A organización da oposición a favor da democratización do réxime: a Xunta Democrática e a Plataforma Democrática. – O fin do illamento internacional tras o derrubamento do franquismo. – A dimisión de Arias Navarro. 	1. Expor as causas da fin do franquismo e coñecer a situación na que se achaba España nese momento.	1.1 Describe a situación de España tras a morte de Franco e o proceso de cambio que se iniciou nese momento. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas</i> .

<ul style="list-style-type: none"> – A Lei de Reforma Política e a legalización dos partidos políticos. – A celebración das primeiras eleccións democráticas en España. – A vitoria da UCD e a investidura de Adolfo Suárez como presidente: goberno, medidas e crises. – O novo Estado xurdido da Constitución de 1978: a monarquía constitucional parlamentaria. – Os fundamentos da Constitución e a creación do Estado das Autonomías. – Os factores que promoveron a consecución da democracia en España: a loita polas liberdades políticas, o compromiso da Igrexa, as mobilizacións feministas e as asociacións cívicas e veciñais. – Os gobernos da democracia a partir de 1982: o bipartidismo PP-PSOE. – O nacemento dunha nova correlación de forzas: Podemos e Ciudadanos. – O ingreso de España na CEE e a OTAN. – Galicia en democracia. 	<p>2. Explicar o cambio que experimentou España durante a época da Transición a distintos niveis: político, social e económico.</p>	<p>2.1 Enumera os principais fitos que deron lugar ao cambio da sociedade e a política españolas durante a Transición. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>2.2 Relata como as mobilizacións sociais contribuíron ao establecemento da democracia e o papel que desempeñó cada un dos sectores da sociedade. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>2.3 Explica os cambios que experimentou España na época da Transición a nivel económico e político. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas - C. Lingüística.</i></p>
---	---	--

UNIDADE 15: O MUNDO ACTUAL

Obxectivos Didácticos

- Expor as causas do fin da división do mundo en bloques.
- Recoñecer as características da nova orde internacional e as causas que fixeron dos Estados Unidos a única superpotencia mundial.
- Describir a evolución europea posterior á caída do muro de Berlín.
- Explicar o desenvolvemento da construción da Unión Europea e as súas políticas.
- Detallar as causas e as características da crise económica mundial de 2008.
- Identificar os principais conflitos bélicos actuais en Europa, América, Asia e África, así como o papel do terrorismo no panorama internacional.
- Expor as características da arte no mundo actual..
- Definir en que consiste a *globalización* e que efectos ten sobre a economía.
- Explicar en que consiste a Terceira Revolución Industrial, a súa estreita vinculación coa globalización e os cambios que supuxo.
- Identificar os riscos medioambientais derivados dunha explotación masiva dos recursos naturais e a necesidade dun desenvolvemento sostible, e elaborar un proxecto relativo a isto.

Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Apr. e Competencias Clave por Bloques

BLOQUE 8		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – O cambio na xeopolítica mundial a partir de 1990. – A crise en Europa Oriental: o fin dos réximes comunistas e a convocatoria de eleccións libres. – A caída do muro de Berlín e a reunificación de Alemaña. – A desaparición da URSS, a desintegración do bloque comunista e a proclamación dos EUA como única superpotencia. 	1. Coñecer as causas e consecuencias inmediatas do derrubamento da URSS e outros réximes soviéticos.	1.1 Analiza diversos aspectos dos cambios producidos tras o derrubamento da URSS. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i>
<ul style="list-style-type: none"> – O camiño cara a un mundo multipolar: as intervencións da UE, India, Brasil, China e a nova Rusia. – O xurdimento do nacionalismo tras a época comunista e a creación de novos Estados e fronteiras en Europa. 	2. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos de ámbito mundial.	2.1 Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i>
<ul style="list-style-type: none"> – A construción da Unión Europea: o tratado de Maastrich e as sucesivas incorporacións. – As políticas da Unión Europea. – A crise de 2008 como crise do modelo de benestar: do ámbito financeiro ao ámbito económico. 	3. Entender a evolución da construción da Unión Europea e a implantación do Estado de benestar.	3.1 Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i> 3.2 Comprende os proles e os contras do Estado do benestar e explica as causas e as consecuencias da súa crise. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i>
BLOQUE 9		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprend. e Com. Clave

<ul style="list-style-type: none"> – A inestabilidade do mundo actual: o fundamentalismo islámico e o problema do terrorismo. A realidade do mundo árabe e de África. – A diversidade de realidades dentro da hexemonía dun único modelo social e económico. – Os conflitos do século XXI en América, Europa, Oriente Próximo, Asia, África Subsahariana e o norte de África. O novo tipo de violencia e a destrución de pobos e cidades. – A globalización: definición, causas e características. A interdependencia entre os países do mundo e o aumento da desigualdade a pesar da homoxeneización. 	<p>1. Definir en que consiste a globalización e identificar algúns dos seus factores.</p>	<p>1.1 Expón algúns dos conflitos que teñen lugar hoxe en día a pesar do proceso de globalización. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p> <p>1.2 Describe o proceso de globalización e sinala as súas repercusións a nivel social e económico. <i>Com. Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – A revolución tecnolóxica concebida como Terceira Revolución Industrial. A Tecnoloxía da información e as innovacións nas formas de comunicación. – A arte no mundo actual: a arte dixital, a videoarte e as súas correntes. 	<p>2. Identificar os cambios máis relevantes que supuxo a revolución tecnolóxica.</p>	<p>2.1 Expón a revolución que supuxo a aparición da Internet e compáraa coas dúas revolucións tecnolóxicas anteriores. <i>Com. Lingüística - Aprender a Aprender - C. Dixital.</i></p>
BLOQUE 10		
Contidos	Crit. de Avaliación	Estánd. de Aprendiz. e Com. Clave
<ul style="list-style-type: none"> – A necesidade dun desenvolvemento sostible para previr os riscos ambientais. Os esforzos por protexer o planeta: conferencias, protocolos e cumios. – As evidencias do cambio climático: o efecto invernadoiro e o desxeo do Ártico. 	<p>1. Recoñecer que o xeito no que se dispoñen as cousas no presente depende dos feitos que sucederon no pasado e inflúe nas posibilidades do futuro.</p>	<p>1.1 Valora as consecuencias do quentamento global e formula, aínda coas dificultades que se presentan, algunhas medidas ao respecto para previr o seu aumento no futuro. <i>Sociais e Cívicas - C. Lingüística - C. Dixital.</i></p>

Estándares de Aprendizaxe e Descritores para o seguimento dos Estándares

BLOQUE 8	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
<p>1.1 Analiza diversos aspectos dos cambios producidos tras o derrubamento da URSS. <i>Comunicación Lingüística - Aprender a Aprender.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica como se transformaron os sistemas políticos de Europa do Leste e a fin do comunismo. P. 323, Act. 1. – Expón que supuxo a apertura do muro de Berlín e a importancia da reunificación alemá. P. 323, Act. 2. – Describe o proceso de desintegración da URSS e sitúao cronoloxicamente. P. 323, Act. 3. – Explica como afectou o conxunto do bloque comunista a desaparición da URSS. P. 325, Act. 1.
<p>2.1 Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Desenvolve a evolución que seguiu Rusia a partir de 1991 e os conflitos que se produciron. P. 327, Act. 1. – Enumera os cambios territoriais que se deron en Europa no novo contexto internacional. P. 327, Act. 3.
<p>3.1 Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro. <i>Aprender a Aprender - C. Lingüística.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Sintetiza o proceso de construción da UE e os grandes eixes das súas políticas comúns. P. 329, Act. 1. – Describe as fases de ampliación da UE e cita que membros se incorporaron nelas. P. 329, Act. 2. – Valora as vantaxes e inconvenientes da pertenza á UE. P.

	329, Act. 5.
3.2 Comprende os proles e os contras do Estado do benestar e explica as causas e as consecuencias da súa crise. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Explica as causas da crise do modelo de benestar, as medidas que se tomaron para freala e as súas consecuencias para España. P. 331, Act. 1. – Cita os efectos do aumento da débeda e a redución de ingresos para o Estado do benestar. P. 331, Act. 2.
BLOQUE 9	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Expón algúns dos conflitos que teñen lugar hoxe en día a pesar do proceso de globalización. <i>Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón como se estendeu o islamismo radical e que é o Dáesh. P. 333, Act. 3. – Cita por que a fin dos bloques non supuxo o cesamento das desigualdades e enfrontamentos. P. 333, Act. 5. – Indica os principais conflitos do mundo actual e as causas da violencia, e describe as consecuencias na poboación. P. 334, Act. 1, 2, 3, 4, 5. P. 337, Act. 3.
1.2 Describe o proceso de globalización e sinala as súas repercusións a nivel social e económico. <i>Com. Lingüística - Aprender a Aprender – Sociais e Cívicas.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón por que a globalización non lle puxo fin á desigualdade no mundo. P. 345, Act. 3. – Comenta os datos que aparecen nun mapa sobre a distribución da riqueza mundial. P. 345, Act. 4.
2.1 Expón a revolución que supuxo a aparición da Internet e compáraa coas dúas revolucións tecnolóxicas anteriores. <i>Com. Lingüística - Aprender a Aprender - C. Dixital.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Describe as grandes revolucións tecnolóxicas a partir do século XIX e as súas características e enumera os avances da Terceira Revolución. P. 347, Act. 2. – Expón os cambios que supuxo a aparición e o uso da Internet. P. 347, Act. 3.
BLOQUE 10	
Estándares de Aprendizaxe	Descritores
1.1 Valora as consecuencias do quentamento global e formula, aínda coas dificultades que se presentan, algunhas medidas ao respecto para previr o seu aumento no futuro. <i>Sociais e Cívicas - C. Lingüística - C. Dixital.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Expón as dificultades para impor medidas que permitan un desenvolvemento sostible. P. 349, Act. 2. – Describe os efectos do quentamento global sobre as temperaturas, clima e medioambiente. P. 349, Act. 3, 4. – Enumera as evidencias sobre o cambio climático: consecuencias e medidas ao respecto. P. 349, Act. 6.

4. CONTIDOS DA MATERIA PARA O CUARTO CURSO

4.1 DISTRIBUCIÓN TEMPORAL DAS UNIDADES DIDÁCTICAS

PRIMEIRO TRIMESTRE: SETEMBRO -OUTUBRO

UNIDADE 1. O SÉCULO XVIII: A CRISE DE ANTIGO RÉXIME

1. Pregunta clave. *Por que o Antigo Réxime entrou en crise no século XVIII?*
2. Crecemento económico e desenvolvemento burgués
3. Descubre. *Os sistemas parlamentarios: Gran Bretaña e Estados Unidos*
4. A Ilustración contra o Antigo Réxime
5. Pasado e presente. *A Enciclopedia difunde os novos coñecementos*
6. A monarquía borbónica en España
7. Protagonistas da Historia. *Jovellanos, un ilustrado español*
8. Galicia no século XVIII
9. Arte e sociedade. *Do refinamento rococó ao racionalismo neoclásico*
10. Arte e sociedade. *A arte do século XVIII en España e Galicia*

PRIMEIRO TRIMESTRE: OUTUBRO

UNIDADE 2. ÉPOCA DAS REVOLUCIÓNS LIBERAIS (1789-1871)

1. Pregunta clave. *Por que estalou unha revolución en Francia?*
2. O desenvolvemento da Revolución francesa (1789-1799)
3. Protagonistas da Historia. *Olimpia de Gouges e os dereitos da muller*
4. Napoleón domina Europa
5. Pasado e presente. *Que herdanza nos legou a Revolución francesa?*
6. Entre o absolutismo e o liberalismo (1815-1848)
7. Descubre. *Que novos Estados se crearon en Europa?*
8. Arte e sociedade. *A nova arte da burguesía*

PRIMEIRO TRIMESTRE: OUTUBRO-NOVEMBRO

UNIDADE 3. A ORIXEN DA INDUSTRIALIZACIÓN

1. Pregunta clave. *Como cambiou a produción de bens coa Revolución Industrial?*
2. As transformacións da agricultura
3. Protagonistas da Historia. *James Watt e a máquina de vapor*
4. Desenvolvemento da industria e aumento do comercio
5. Pasado e presente. *O crecemento da poboación e o desenvolvemento urbano*
6. O triunfo do capitalismo
7. Descubre. *A nova sociedade de clases*
8. Os novos movementos sociais

PRIMEIRO TRIMESTRE: NOVEMBRO

UNIDADE 4. A ESPAÑA DO SÉCULO XIX: A CONSTRUCCIÓN DO RÉXIME LIBERAL

1. Pregunta clave. *Como se implantou o liberalismo en España?*
2. Guerra e revolución liberal (1808-1814)
3. Arte e sociedade. *Goya e o nacemento da arte contemporánea*
4. Fernando VII: a volta ao absolutismo (1814-1833)
5. Protagonistas da Historia. *Os carlistas, defensores do Antigo Réxime*
6. Isabel II e a construción do Estado liberal (1833-1868)

7. Descubre. *O Sexenio Democrático (1868-1874)*
8. A Restauración borbónica (1874-1902)
9. Galicia na política española do século XIX

PRIMEIRO TRIMESTRE: NOVEMBRO-DECEMBRO

UNIDADE 5. INDUSTRIALIZACIÓN E CAMBIO SOCIAL NA ESPAÑA DO SÉCULO XIX

1. Pregunta clave. *A Revolución Industrial en España: éxito ou fracaso?*
2. A poboación e a agricultura
3. Descubre. *Os inicios da industrialización española*
4. Minaría, banca e rede ferroviaria
5. O cambio social e os seus límites
6. Protagonistas da Historia. *Os pioneiros do movemento obreiro*
7. Economía e sociedade de Galicia no século XIX
8. Arte e sociedade. *A arte do século XIX en España e en Galicia*

SEGUNDO TRIMESTRE: XANEIRO

UNIDADE 6. A ÉPOCA DO IMPERIALISMO

1. Pregunta clave. *Por que se produciu a expansión imperialista?*
2. O triunfo do capitalismo industrial
3. Protagonistas da Historia. *Os emigrantes europeos do século XIX*
4. Europa, á conquista do mundo
5. Descubre. *Como repartiron o mundo os imperios coloniais?*
6. Descubre. *A herdanza do colonialismo*
7. Arte e sociedade. *O cambio de século, cara a unha revolución artística*
8. Arte e sociedade. *A influencia da arte asiática e africana na arte occidental*
9. Pasado e presente. *Do século XIX ao XX: unha transformación constante da ciencia e da tecnoloxía*

SEGUNDO TRIMESTRE: XANEIRO-FEBREIRO

UNIDADE 7. A PRIMEIRA GUERRA MUNDIAL E A REVOLUCIÓN RUSA

1. Pregunta clave. *Por que estalou unha guerra en Europa en 1914?*
2. O desenvolvemento da guerra
3. Protagonistas da Historia. *Os soldados na fronte*
4. Unha guerra total
5. Descubre. *Por que se produciu unha revolución en Rusia?*
6. A Revolución rusa
7. Europa, ao rematar a guerra
8. Arte e sociedade. *As vangardas artística*

SEGUNDO TRIMESTRE: FEBREIRO

UNIDADE 8. PERÍODO DE ENTREGUERRAS

1. Pregunta clave. *Que problemas conduciron a unha nova guerra en tan só vinte anos?*
2. Os Estados Unidos: *da prosperidade á crise*
3. Descubre. *1929, exemplo de crise da economía capitalista*
4. A crise da democracia: o fascismo italiano
5. Alemaña, o ascenso do nazismo
6. Descubre. *O réxime nazi, un sistema totalitario*
7. A Unión Soviética, a ditadura stalinista
8. Arte e sociedade. *A arte do período de entreguerras*

SEGUNDO TRIMESTRE: FEBREIRO -MARZO

UNIDADE 9. ESPAÑA NO PRIMEIRO TERZO DO SÉCULO XX (1902-1939)

1. Pregunta clave. *Por que entrou en crise o sistema da Restauración?*
2. Descubre. *A ditadura de Primo de Rivera*
3. A Segunda República española
4. Descubre. *Que reformas emprendeu a República?*
5. Protagonistas da Historia. *As mestras e os mestres da República*
6. O Bienio Conservador e a Fronte Popular
7. A Guerra Civil: os bandos enfrontados
8. A Guerra Civil: as fases militares
9. Descubre. *Os desastres da guerra*
10. Galicia no primeiro terzo do século XX

SEGUNDO TRIMESTRE: MARZO

UNIDADE 10. A SEGUNDA GUERRA MUNDIAL

1. Pregunta clave. *Por que se chegou á Segunda Guerra Mundial?*
2. O desenvolvemento da guerra
3. Unha guerra total
4. Descubre. *Ocupación e violencia durante a guerra*
5. Protagonistas da Historia. *O Holocausto xudeu*
6. As consecuencias da guerra
7. Pasado e presente. *A Organización das Nacións Unidas (ONU)*

TERCEIRO TRIMESTRE: ABRIL

UNIDADE 11. UN MUNDO DIVIDIDO: GUERRA FRÍA E DESCOLONIZACIÓN

1. Pregunta clave. *Por que Europa quedou dividida por un "pano de aceiro"?*
2. Descubre. *Alemaña, centro da Guerra Fría*
3. Os conflitos bélicos da Guerra Fría
4. Protagonistas da Historia. *Kennedy-Jruschov: cara a unha coexistencia pacífica?*
5. O proceso de descolonización
6. Descubre. *O conflito de Oriente Próximo*
7. Pasado e presente. *Descolonización e neocolonialismo*

TERCEIRO TRIMESTRE: ABRIL-MAIO

UNIDADE 12. CAPITALISMO E COMUNISMO: DOUS SISTEMAS ENFRONTADOS

1. Pregunta clave. *Que diferenciaba o bloque capitalista do bloque comunista?*
2. A construción dunha nova Europa unida
3. Do crecemento económico á crise enerxética
4. Descubre. *Que é o Estado de benestar?*
5. Protagonistas da Historia. *As mulleres, a loita pola igualdade e a paridade*
6. A evolución do bloque comunista
7. A crise do mundo soviético
8. Arte e sociedade. *Dúas concepcións da arte: Os EUA e a URSS*

TERCEIRO TRIMESTRE: MAIO

UNIDADE 13. ESPAÑA: A DITADURA FRANQUISTA (1939-1975)

1. Pregunta clave. *Cales foron as bases do réxime franquista?*

2. A longa posguerra (1939-1959)
3. Protagonistas da Historia. *As mulleres durante o franquismo*
4. Desenvolvementismo e crise do réxime (1959-1975)
5. Descubre. *Que impacto tivo o crecemento económico na sociedade española?*
6. Descubre. *O exilio e a oposición ao franquismo*
7. O franquismo en Galicia

TERCEIRO TRIMESTRE: XUÑO

UNIDADE 14. TRANSICIÓN E DEMOCRACIA EN ESPAÑA

1. Pregunta clave. *Por que o franquismo non sobreviviu a Franco?*
2. A transición á democracia (1975-1977)
3. Descubre. *Que novo Estado xurdiu da Constitución de 1978?*
4. Protagonistas da Historia. *As mobilizacións populares*
5. Os gobernos da democracia
6. Cambio económico e social a partir de 1985
7. Pasado e presente. *Construción e crise do Estado do benestar*
8. Galicia en democracia
9. Arte e sociedade. *As correntes artísticas do século XX en España*
10. A arte contemporánea en Galicia

UNIDADE 15. O MUNDO ACTUAL

1. Pregunta clave. *Por que a comezos de 1990 rematou a división do mundo en bloques?*
2. Unha nova orde mundial
3. Europa tras a caída do muro de Berlín
4. A construción da Unión Europea
5. Pasado e presente. *Europa, a crise do modelo de benestar*
6. Un mundo inestable
7. Descubre. *Os conflitos do século XXI*
8. Protagonistas da Historia. *As vítimas das guerras actuais*
9. Arte e sociedade. *A arte no mundo actual*

4. CONTIDOS DA MATERIA PARA O CUARTO CURSO

4.2 CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA SUPERAR A MATERIA

Coa fin de garantir o dereito do alumnado a que o seu rendemento escolar sexa valorado conforme a criterios de plena obxectividade, deberán facerse públicos os criterios xerais que se aplicaran para a avaliación das aprendizaxes, promoción e titulación.

Informarase ao comezo do período lectivo sobre os contidos mínimos esixibles para a superación das diferentes materias del dependentes, os procedementos de recuperación e de apoio previstos, e os criterios de avaliación e procedementos de calificación aplicables.

A continuación, e para cada unha das unidades deste curso, indícanse os contidos mínimos esixibles que o alumnado deberá ter adquirido para superar a materia de Xeografía e Historia no Cuarto Curso da ESO:

UNIDADE 1. O SÉCULO XVIII: A CRISE DE ANTIGO RÉXIME

- As causas da crise do Antigo Réxime.
- As revolucións en Inglaterra e EUA e os seus sistemas políticos parlamentarios.
- O pensamento da Ilustración e a súa oposición ao Antigo Réxime.
- A influencia da Revolución Francesa e a Ilustración en España.
- O Neoclasicismo e o Rococó como reflexo da sociedade.

UNIDADE 2. A ÉPOCA DAS REVOLUCIÓNS LIBERAIS (1789-1871)

- As causas da Revolución Francesa e o seu desenvolvemento.
- O papel da muller durante a Revolución Francesa e a relevancia de Olimpia de Gouges.
- A figura de Napoleón: o Consulado e o Imperio.
- A herdanza da Revolución Francesa a nivel político, económico e cultural.
- Os enfrontamento entre o absolutismo, o liberalismo e o nacionalismo e as súas consecuencias.

UNIDADE 3. A ORIXEN DA INDUSTRIALIZACIÓN

- As causas e as consecuencias da Revolución Industrial.
- A importancia da creación da máquina de vapor por James Watt.
- O desenvolvemento industrial e as súas repercusións.
- O triunfo do capitalismo industrial e as súas consecuencias.
- O cambio social: a nova división da sociedade e o nacemento de novos movementos sociais.

UNIDADE 4. A ESPAÑA DO SÉCULO XIX: A CONSTRUCCIÓN DO RÉXIMEN LIBERAL

- A invasión napoleónica e a Guerra da Independencia. As Cortes de Cádiz e a Constitución de 1812.
- A obra artística de Goya e a plasmación da crise do Antigo Réxime.
- Os reinados de Fernando VII e Isabel II e as súas características.
- O conflito entre absolutistas e liberais. As guerras carlistas e a Gloriosa Revolución.
- A Restauración borbónica.

UNIDADE 5. INDUSTRIALIZACIÓN E CAMBIO SOCIAL NA ESPAÑA DO SÉCULO XIX

- O carácter de éxito ou fracaso da Revolución Industrial en España.
- As consecuencias da revolución industrial: o crecemento demográfico e económico.
- Os piares da industrialización española.
- Os cambios sociais derivados da industrialización e o crecemento do movemento obreiro.
- A arte do século XIX en España: Neoclasicismo, Romanticismo, Realismo e Modernismo.

UNIDADE 6. A ÉPOCA DO IMPERIALISMO

- As causas da expansión imperialista.
- O auge do capitalismo industrial.
- A repartición dos imperios coloniais.
- As consecuencias do colonialismo.
- A revolución artística, científica e tecnolóxica do cambio de século: do XIX ao XX.

UNIDADE 7. A PRIMEIRA GUERRA MUNDIAL E A REVOLUCIÓN RUSA

- As causas e o desenvolvemento da Primeira Guerra Mundial.
- A consideración da Primeira Guerra Mundial como unha ‘guerra total’.
- As causas e o desenvolvemento da Revolución rusa.
- A situación de Europa tras a Primeira Guerra Mundial.
- O nacemento das vangardas artísticas.

UNIDADE 8. O PERÍODO DE ENTREGUERRAS

- A situación durante o período de entreguerras.
- A prosperidade e a crise dos Estados Unidos: o crac de 1929.
- O auge dos totalitarismos: Italia e Alemaña.
- A ditadura estalinista na Unión Soviética.
- A arte no período de entreguerras.

UNIDADE 9. ESPAÑA NO PRIMEIRO TERZO DO SÉCULO XX (1902-1939)

- As causas da crise do sistema da Restauración.
- A ditadura de Primo de Rivera.
- A Segunda República española e as súas reformas.
- O contexto previo á Guerra Civil: o Bienio Conservador e a Fronte Popular.
- A Guerra Civil: causas, desenvolvemento e consecuencias.

UNIDADE 10. A SEGUNDA GUERRA MUNDIAL

- As causas da Segunda Guerra Mundial e o seu desenvolvemento.
- O concepto de ‘guerra total’: unha guerra a todos os niveis.
- O Holocausto xudeu.
- As consecuencias da Segunda Guerra Mundial.
- A fundación da ONU e o seu labor.

UNIDADE 11. UN MUNDO DIVIDIDO: GUERRA FRÍA E DESCOLONIZACIÓN

- A división do mundo en dous bloques antagónicos: EUA e a URSS.
- Os conflitos bélicos desenvolvidos durante a Guerra Fría.
- A coexistencia pacífica promovida por Kennedy e Jruschov.
- O proceso de descolonización e a necesidade do neocolonialismo.
- As causas do conflito de Oriente Próximo.

UNIDADE 12. CAPITALISMO E COMUNISMO: DOUS SISTEMAS ENFRONTADOS

- As diferenzas entre o bloque comunista e o bloque capitalista a nivel social, económico, político e artístico.
- As orixes da construción da Unión Europea.
- A prosperidade do mundo capitalista e a crise enerxética.
- O Estado do benestar, a súa función e os seus piares.
- A evolución do mundo soviético e a súa posterior crise.

UNIDADE 13. ESPAÑA: A DITADURA FRANQUISTA (1939-1975)

- As bases do réxime franquista.
- A situación de posguerra en España e o papel das mulleres.
- O desenvolvementismo do réxime, o seu impacto na sociedade española e a súa posterior crise.
- O destino dos opositores ao franquismo.
- O franquismo en Galicia.

UNIDADE 14. TRANSICIÓN E DEMOCRACIA EN ESPAÑA

- A caída do franquismo tras a morte de Franco.
- A transición á democracia: a Constitución de 1978 e as mobilizacións populares pola democratización do réxime.
- Os distintos gobernos da democracia, desde 1982 até a actualidade.
- As transformacións económicas, demográficas e sociais a partir de 1985, e a súa posterior crise.
- As correntes artísticas do século XX en España.

UNIDADE 15. O MUNDO ACTUAL

- O fin da división do mundo en bloques e as súas consecuencias: a desintegración da URSS e o auxe dos EUA.
- A construción da Unión Europea e as súas políticas.
- A crise de 2008 como crise do modelo de benestar europeo.
- A inestabilidade do mundo actual, os conflitos do século XXI e as súas vítimas.
- A arte no mundo actual.

5. METODOLOXÍA. ORIENTACIÓNS DIDÁCTICAS

5.1. METODOLOXÍA XERAL E ESPECÍFICA

O desenvolvemento de competencias vai acompañado dunha práctica pedagóxica esixente tanto para o alumnado como para o profesorado. Para o alumnado, porque se debe implicar na aprendizaxe e debe adquirir as habilidades que lle permitan construír os seus propios esquemas explicativos para comprender o mundo no que vive, construír a súa identidade persoal, interactuar en situacións variadas e continuar aprendendo.

Para o docente, porque terá que despregar os recursos didácticos necesarios que permitan desenvolver os Estándares de aprendizaxe propios da área incluíndo o desenvolvemento das Competencias Clave, e poder alcanzar así os obxectivos do currículo. Non obstante, a pesar de que as competencias teñen un carácter transversal e interdisciplinar respecto ás disciplinas académicas, isto non debe impedir que desde cada área se determinen aprendizaxes específicas que resulten relevantes na consecución de competencias concretas.

O docente deberá buscar situacións próximas aos alumnos para que estes poidan aplicar en diferentes contextos os contidos dos catro saberes que forman cada unha das competencias (saber, saber facer, saber ser e saber estar). Así mesmo, creará contextos e situacións que representen retos para os alumnos; que os inviten a cuestionarse os seus saberes actuais; que os obriguen ampliar a súa perspectiva e a contrastar os seus pareceres cos dos seus compañeiros, a xustificar e a interpretar con rigor, etc.

Para traballar as competencias clave relacionadas co dominio emocional e as habilidades sociais terán un especial protagonismo as actividades de planificación e execución de tarefas en grupo que favorezan o diálogo, a escoita, a cooperación e a confrontación de opinións.

A forma de avaliar o nivel de competencia alcanzado será a través da aplicación dos coñecementos e as habilidades traballadas. Agora ben, as competencias supoñen un dominio completo da actividade en cuestión; non son só habilidades, aínda que estas sempre estean presentes. Polo tanto, ademais das habilidades, teranse en conta tamén as actitudes e os elementos cognitivos.

No marco da súa Programación Didáctica os centros teñen que precisar en cada Curso os obxectivos que garanten as competencias clave, segundo o currículo, asumilos como obxectivos de centro e determinar a participación de cada unha das áreas do currículo na consecución das competencias.

5. METODOLOXÍA. ORIENTACIÓNS DIDÁCTICAS

5.2. RECURSOS DIDÁCTICOS E ORGANIZATIVOS

Recursos Didácticos

Para cada tema os Recursos Didácticos dos que se dispón son os seguintes:

1. Libro do Alumno e da Alumna

O Libro do Alumno e da Alumna consta de 15 temas para o Cuarto Curso da Educación Secundaria Obrigatoria da materia de Xeografía e Historia da editorial Vicens Vives.

2. Cadernos de Actividades

Os Cadernos de Actividades serven para reforzar contidos básicos do Libro do Alumno e da Alumna. Por outro lado, en combinación co resto de materiais, constitúen un instrumento para atender as necesidades individuais do alumnado, xa que permiten practicar aqueles coñecementos que secuencian os distintos temas.

3. Recursos Didácticos

Enderezos da Internet. Cada tema dispón de enderezos da Internet que serven para reforzar e complementar os contidos, habilidades e competencias traballadas en cada tema.

Actividades de Avaliación Inicial. Actividades deseñadas para avaliar os coñecementos previos do alumnado antes de iniciar o estudo de cada un dos temas.

Actividades de Reforzo e Ampliación. Actividades de reforzo e outra de ampliación permiten consolidar os coñecementos dos contidos do tema e ampliar algúns aspectos importantes.

Recursos Organizativos

A organización dos recursos materiais e persoais son un elemento básico para facer posible o desenvolvemento do proceso de aprendizaxe-ensino. Algunhas das decisións máis relevantes no uso dos recursos didácticos e organizativos serán:

- Establecer os mecanismos de coordinación de responsabilidades educativas (os instrumentos, os espazos e tempos de dita coordinación). Estableceranse as responsabilidades da comisión de coordinación pedagóxica, dos departamentos didácticos e dos equipos docentes en todas as medidas de atención á diversidade.
- Definición dos principios xerais sobre metodoloxía e didáctica para a atención á diversidade (tal como vimos na sección anterior).
- Definición dos criterios para a asignación dos espazos e para a distribución dos tempos na organización das medidas de atención á diversidade.

5. METODOLOXÍA. ORIENTACIÓNS DIDÁCTICAS

5.3 ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Visita a unha exposición ou museo na contorna.

Posible participación na Olimpíada de Historia organizada pola Facultade de Historia do Campus de Ourense (Universidade de Vigo).

Organizarase unha viaxe histórico-cultural para o alumnado de seccións bilingües a un país por determinar.

6. AVALIACIÓN DO ALUMNADO

6.1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Bloque 1 Crit. Aval B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 01	P. 009 A. 01
Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 01	P. 009 A. 03
Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 01	P. 015 A. 01
Est. Apr. XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	T. 02	P. 048 A. 01
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 005 A. 01
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 005 A. 03
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 007 A. 04
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 007 A. 06
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 011 A. 02
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 011 A. 05
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 026 A. 01
Est. Apr. XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	T. 01	P. 026 A. 02

Bloque 1 Crit. Aval B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 006 A. 02
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 011 A. 06
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 013 A. 05
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 015 A. 05
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 017 A. 02
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 017 A. 03
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 019 A. 01
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 019 A. 05
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 027 A. 05
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 01	P. 027 A. 07
Est. Apr. XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	T. 02	P. 031 A. 01

Bloque 1 Crit. Aval B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	T. 01	P. 013 A. 01
Est. Apr. XHB1.3.2. Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	T. 01	P. 013 A. 03

Bloque 2 Crit. Aval B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 039 A. 02
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 039 A. 04
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 041 A. 05
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 041 A. 07
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 043 A. 01
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 02	P. 048 A. 03
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 075 A. 03

Bloque 2 Crit. Aval B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 077 A. 01
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 081 A. 02
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 085 A. 02
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 087 A. 01
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 04	P. 095 A. 06
Est. Apr. XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	T. 05	P. 109 A. 02
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 039 A. 05
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 047 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 048 A. 02
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 049 A. 05
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 02	P. 049 A. 08
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 087 A. 04
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 089 A. 02
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 089 A. 05
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 090 A. 01
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 091 A. 05
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 091 A. 06
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 093 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 094 A. 02
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 095 A. 04
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 04	P. 095 A. 07
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 05	P. 099 A. 03
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 05	P. 101 A. 04
Est. Apr. XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	T. 05	P. 107 A. 05

Bloque 2 Crit. Aval B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 02	P. 041 A. 04
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 02	P. 043 A. 03
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 02	P. 049 A. 06
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 075 A. 01
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 075 A. 05
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 077 A. 04
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 077 A. 07
Est. Apr. XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	T. 04	P. 081 A. 01

Bloque 3 Crit. Aval B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	T. 03	P. 053 A. 01
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 053 A. 02
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 055 A. 06
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 057 A. 01
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 059 A. 04
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 059 A. 06
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 061 A. 01
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 061 A. 03
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 063 A. 03
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 063 A. 05
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 067 A. 05
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 069 A. 00 Aprende a... Ap. 01, 02, 04
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 03	P. 070 A. 02 d)
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 099 A. 05
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 101 A. 01
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 103 A. 04
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 105 A. 05
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 107 A. 04
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 115 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 116 A. 01
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 05	P. 117 A. 03
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 123 A. 02
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 123 A. 03
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 125 A. 03
Est. Apr. XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	T. 06	P. 140 A. 02

Bloque 3 Crit. Aval B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 03	P. 059 A. 08
Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 03	P. 065 A. 05
Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 03	P. 069 A. 00 Aprende a... Ap. 03
Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 05	P. 117 A. 05
Est. Apr. XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	T. 10	P. 230 A. 03

Bloque 3 Crit. Aval B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 099 A. 06
Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 101 A. 03
Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 105 A. 03
Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 109 A. 03
Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 111 A. 02
Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 111 A. 05
Est. Apr. XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	T. 05	P. 116 A. 02

Bloque 3 Crit. Aval B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	T. 06	P. 137 A. 01

Bloque 4 Crit. Aval B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 121 A. 03
Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 121 A. 05
Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 140 A. 01
Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 141 A. 04
Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 141 A. 05
Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 06	P. 141 A. 06
Est. Apr. XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	T. 07	P. 145 A. 01
Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 123 A. 06
Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 127 A. 04
Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 131 A. 01
Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 131 A. 05
Est. Apr. XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	T. 06	P. 140 A. 03

Bloque 4 Crit. Aval B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 127 A. 03
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 127 A. 04
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 129 A. 01
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 129 A. 03
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 06	P. 139 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 145 A. 04
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 151 A. 01
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 162 A. 01

Bloque 4 Crit. Aval B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	T. 07	P. 162 A. 03

Bloque 4 Crit. Aval B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 147 A. 01
Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 147 A. 04
Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 149 A. 01
Est. Apr. XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	T. 07	P. 163 A. 06
Est. Apr. XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	T. 07	P. 157 A. 03
Est. Apr. XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	T. 10	P. 215 A. 02
Est. Apr. XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	T. 07	P. 157 A. 02

Bloque 4 Crit. Aval B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 153 A. 01
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 153 A. 03
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 155 A. 01
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 155 A. 03
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 155 A. 05
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 161 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 07	P. 163 A. 05
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 08	P. 167 A. 03
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 08	P. 179 A. 04
Est. Apr. XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	T. 08	P. 184 A. 03

Bloque 4 Crit. Aval B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 021 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 021 A. 04
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 021 A. <i>FichaArt</i>
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 023 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 023 A. 02
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 023 A. 06
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 01	P. 025 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 02	P. 045 A. 02
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 02	P. 045 A. 04
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 02	P. 045 A. <i>FichaArt</i>
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 04	P. 079 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 04	P. 079 A. 04
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 04	P. 079 A. 05

Bloque 4 Crit. Aval B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 05	P. 112 A. <i>FichaArt</i>
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 05	P. 113 A. 02
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 05	P. 113 A. 04
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 06	P. 133 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 06	P. 133 A. 02
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 07	P. 159 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 07	P. 159 A. <i>FichaArt</i>
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 08	P. 181 A. 02
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 08	P. 181 A. 06
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 08	P. 181 A. <i>FichaArt</i>
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 09	P. 211 A. 05
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 268 A. <i>FichaArt</i>
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 269 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 269 A. 04
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 12	P. 273 A. 05
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 313 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 313 A. 04
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 314 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 315 A. 03
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 315 A. <i>FichaArt</i>
Est. Apr. XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	T. 14	P. 318 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	T. 06	P. 135 A. 01
Est. Apr. XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	T. 06	P. 135 A. 03
Est. Apr. XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	T. 06	P. 135 A. 04

Bloque 5 Crit. Aval B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 08	P. 167 A. 04
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 08	P. 169 A. 01
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 191 A. 04
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 195 A. 02
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 197 A. 03
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 201 A. 03
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 203 A. 06
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 207 A. 06
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 209 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	T. 09	P. 210 A. 03
Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 169 A. 04
Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 171 A. 04
Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 175 A. 03
Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 184 A. 01
Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 08	P. 184 A. 02
Est. Apr. XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	T. 15	P. 331 A. 03
Est. Apr. XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	T. 09	P. 193 A. 05

Bloque 5 Crit. Aval B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 173 A. 01
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 173 A. 04
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 173 A. 05
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 175 A. 04
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 175 A. 05
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 177 A. 01
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 177 A. 05
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 183 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 185 A. 04
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 08	P. 185 A. 05
Est. Apr. XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	T. 10	P. 231 A. 06

Bloque 5 Crit. Aval B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 193 A. 02
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 193 A. 03
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 195 A. 01
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 195 A. 04
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 197 A. 01
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 201 A. 04
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 203 A. 04
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 207 A. 05
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 210 A. 02
Est. Apr. XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	T. 09	P. 211 A. 06
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 189 A. 03
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 189 A. 04
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 191 A. 02
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 199 A. 01
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 199 A. 04
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 199 A. 05
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 203 A. 05
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 210 A. 01
Est. Apr. XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	T. 09	P. 211 A. 04

Bloque 6 Crit. Aval B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	T. 07	P. 151 A. 05
Est. Apr. XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	T. 10	P. 219 A. 05
Est. Apr. XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	T. 10	P. 221 A. 06

Bloque 6 Crit. Aval B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	T. 10	P. 217 A. 02
Est. Apr. XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	T. 10	P. 219 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	T. 10	P. 221 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 10	P. 225 A. 05
Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 235 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 235 A. 02
Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 235 A. 06
Est. Apr. XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	T. 11	P. 250 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 215 A. 04

Bloque 6 Crit. Aval B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 215 A. 05
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 217 A. 03
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 217 A. 05
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 219 A. 03
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 221 A. 02
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 225 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 225 A. 03
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 229 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 230 A. 02
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 10	P. 231 A. 04
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 11	P. 237 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 11	P. 237 A. 02
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 11	P. 245 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 12	P. 255 A. 01
Est. Apr. XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	T. 12	P. 255 A. 02

Bloque 6 Crit. Aval B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	T. 10	P. 223 A. 01
Est. Apr. XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	T. 10	P. 230 A. 01
Est. Apr. XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	T. 11	P. 245 A. 02

Bloque 6 Crit. Aval B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	T. 11	P. 239 A. 02
Est. Apr. XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	T. 11	P. 251 A. 04
Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 11	P. 239 A. 01
Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 11	P. 239 A. 04
Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 11	P. 249 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	T. 12	P. 265 A. 05

Bloque 6 Crit. Aval B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 243 A. 01
Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 243 A. 03
Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 243 A. 04
Est. Apr. XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	T. 11	P. 250 A. 02
Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 247 A. 04
Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 247 A. 05

Bloque 6 Crit. Aval B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 247 A. 06
Est. Apr. XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	T. 11	P. 251 A. 03

Bloque 7 Crit. Aval B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 02
Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 04
Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 05
Est. Apr. XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	T. 12	P. 261 A. 06
Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 263 A. 01
Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 263 A. 04
Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 263 A. 06
Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 12	P. 272 A. 04
Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 13	P. 281 A. 01
Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 13	P. 281 A. 05
Est. Apr. XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	T. 13	P. 293 A. 06

Bloque 7 Crit. Aval B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 08	P. 171 A. 03
Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 14	P. 297 A. 02
Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 14	P. 309 A. 03
Est. Apr. XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	T. 15	P. 331 A. 04

Bloque 7 Crit. Aval B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 09	P. 205 A. 01
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 09	P. 205 A. 04
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 277 A. 01
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 277 A. 03
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 277 A. 05
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 279 A. 01
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 279 A. 02
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 279 A. 03
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 283 A. 01
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 283 A. 03
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 283 A. 04
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 288 A. 01
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 289 A. 02
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 289 A. 06
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 292 A. 02

Bloque 7 Crit. Aval B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 292 A. 03
Est. Apr. XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	T. 13	P. 293 A. 04
Est. Apr. XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.	T. 13	P. 287 A. 05

Bloque 8 Crit. Aval B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 11	P. 241 A. 02
Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 11	P. 241 A. 03
Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 259 A. 01
Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 259 A. 02
Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 265 A. 01
Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 12	P. 267 A. 02
Est. Apr. XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época.	T. 15	P. 327 A. 03
Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 13	P. 285 A. 03
Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 13	P. 285 A. 04
Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 14	P. 309 A. 01
Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 14	P. 318 A. 03
Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 15	P. 331 A. 01
Est. Apr. XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	T. 15	P. 342 A. 03

Bloque 8 Crit. Aval B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 12	P. 267 A. 04
Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 12	P. 273 A. 07
Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 323 A. 03
Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 323 A. 04
Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 325 A. 01
Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 334 A. 06
Est. Apr. XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	T. 15	P. 342 A. 01

Bloque 8 Crit. Aval B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 13	P. 287 A. 04
Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 13	P. 291 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 303 A. 02
Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 303 A. 03
Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 303 A. 06
Est. Apr. XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	T. 14	P. 319 A. 06
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 297 A. 05

Bloque 8 Crit. Aval B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 299 A. 01
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 299 A. 02
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 299 A. 04
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 301 A. 02
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 301 A. 03
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 305 A. 01
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 305 A. 04
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 307 A. 03
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 307 A. 04
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 311 A. 03
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 311 A. 04
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 317 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	T. 14	P. 318 A. 02
Est. Apr. XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	T. 14	P. 319 A. 05

Bloque 8 Crit. Aval B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 327 A. 04
Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 329 A. 01
Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 329 A. 02
Est. Apr. XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	T. 15	P. 341 A. 00 Aprende a...

Bloque 9 Crit. Aval B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	T. 15	P. 333 A. 01
Est. Apr. XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	T. 15	P. 333 A. 03
Est. Apr. XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	T. 15	P. 337 A. 01
Est. Apr. XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	T. 15D	P. 345 A. 03

Bloque 9 Crit. Aval B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 12	P. 271 A. 00 Aprende a...
Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15	P. 339 A. 01
Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15	P. 339 A. 03
Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15	P. 343 A. 06
Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15D	P. 347 A. 01
Est. Apr. XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	T. 15D	P. 347 A. 03

Bloque 9 Crit. Aval B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15	P. 334 A. 01
Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15	P. 343 A. 07
Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15D	P. 345 A. 03
Est. Apr. XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	T. 15D	P. 345 A. 04

Bloque 10 Crit. Aval B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	T. 15D	P. 349 A. 03
Est. Apr. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	T. 15D	P. 349 A. 04
Est. Apr. XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	T. 15D	P. 349 A. 06
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 10	P. 227 A. 01
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 10	P. 227 A. 04
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 257 A. 01
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 257 A. 03
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 257 A. 04
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 272 A. 01
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 12	P. 272 A. 03
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 15	P. 325 A. 03
Est. Apr. XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	T. 15	P. 343 A. 04

Bloque 10 Crit. Aval B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 03	P. 053 A. 05
Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 03	P. 061 A. 06
Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 03	P. 071 A. 06
Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 05	P. 103 A. 05
Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 05	P. 107 A. 06
Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 06	P. 125 A. 05
Est. Apr. XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	T. 06	P. 137 A. 04

Bloque 10 Crit. Aval B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais norumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	T. 09	P. 207 A. 02
Est. Apr. XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	T. 07	P. 163 A. 05

Bloque 10 Crit. Aval B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	T. 06	P. 135 A. 01
Est. Apr. XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	T. 06	P. 135 A. 03

Bloque 10 Crit. Aval B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMAS	ACTIVIDADES
Est. Apr. XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	T. 06	P. 135 A. 04

6. AVALIACIÓN DO ALUMNADO

6. 2. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado da Educación Secundaria Obrigatoria será continua e diferenciada segundo as distintas materias do currículo. Diferenciaranse dous procedementos básicos de Avaliación.

- A Avaliación continua
- A Avaliación a través de Probas escritas

No caso da Avaliación continua, os procedementos e instrumentos de avaliación serán a observación e seguimento sistemático do alumnado, é dicir, tomaranse en consideración todas as producións que desenvolva, tanto de carácter individual como grupal: traballos escritos, exposicións orais e debates, actividades de clase, investigacións, precisión na expresión, autoavaliación...

No que respecta á Avaliación a través de probas escritas:

- As Avaliacións Iniciais, nas que valoraremos os coñecementos previos que se teñen sobre cada un dos aspectos avaliados antes de iniciar un tema ou unidade didáctica valorando se: son suficientes, se deben mellorar ou se descoñecen.
- As Avaliacións Trimestrais para realizar ao final de cada trimestre e que facilitará a avaliación de grandes bloques de contidos, estándares e competencias.
- As Avaliacións Finais que permitirán realizar unha avaliación final ou habilitar unha proba de recuperación para o alumnado que non superara previamente o curso.

En todo caso, os procedementos de avaliación serán variados, de forma que poidan adaptarse á flexibilidade que esixe a propia avaliación.

Ao inicio do curso realizarase unha proba escrita inicial para valorar os coñecementos previos do alumnado e planificar estratexias para facer fronte ás posibles carencias; os contidos da proba terán relación co estudado nos anos anteriores e a súa valoración non influirá na cualificación ordinaria do alumno.

O proceso de avaliación será continuo, e estará integrado na actividade diaria da aula, a través de:

- Observación e avaliación por parte do docente do traballo diario do alumnado.
- Capacidade de progreso e mellora por parte dos alumnos.
- Dominio e adquisición dos procedementos e actitudes desenvolvidas polo alumnado.
- Realización de a lo menos dúas probas escritas por avaliación, as cales farán media entre si, e sendo a nota mínima 4 para poder engadir o resto de aspectos computables.
- Realización de pequenos traballos obtendo información de diversas fontes, empregando especialmente as novas tecnoloxías, caso diversos enderezos de Internet.
- Presentación do caderno do alumno ou alumna, así como dos traballos a desenvolver ó longo do Curso, dun xeito ordenado, claro e rigoroso.
- Desenvolvemento das capacidades básicas entre o alumnado.

A cualificación de cada avaliación se contabilizará do seguinte xeito: 80% para as probas escritas e un 20% traballos (exposicións, comentarios de texto, traballos de investigación, lectura e traballo sobre a mesma...)

Se algún alumno ou alumna non acadase unha cualificación positiva nalgunha avaliación trimestral poderá realizar unha proba escrita de recuperación. A cualificación da proba de recuperación anula a nota dos exames trimestrais. Os alumnos e alumnas cualificados positivamente poden acceder á proba de recuperación como método para subir nota.

Ao rematar o curso os alumnos e alumnas que non superasen algunha avaliación trimestral poderán facer unha proba final.

Nas diferentes probas escritas a realizar durante o Curso, se presentarán basicamente diversas cuestións ao alumnado, tales como: elaborar comentarios de textos históricos ou de mapas; resolución de cuestións concretas; analizar e comentar imaxes que proporcionen información de carácter histórico relacionada cos distintos procesos e etapas; explicación e exposición ordenada e razoada de diversas temas e cuestións; relacionar feitos e conceptos; aclarar correctamente termos históricos que acrediten o coñecemento dun vocabulario básico, ou responder a preguntas con frases a completar, a cuestións concretas, ordenar cronoloxicamente persoas, procesos, etc...

Durante o Curso se insistirá especialmente no emprego de comentarios de texto históricos nas diferentes probas a desenvolver ao longo do mesmo.

7. RECUPERACIONES E PROBAS EXTRAORDINARIAS

RECUPERACIÓN DE AVALIACIÓN NON SUPERADAS

A gran diversidade de instrumentos de Avaliación permítenlle ao docente realizar unha Avaliación tema por tema e empregar a Proba de Avaliación Trimestral como sistema de Recuperación de Avaliacións Pendentes. Realízase polo tanto unha proba de recuperación por cada avaliación suspensa:

- se o alumno/a suspendeu a primeira avaliación, terá a oportunidade de realizar un exame de recuperación na segunda avaliación.
- se o alumno/a suspendeu a segunda avaliación, terá a oportunidade de realizar un exame de recuperación na terceira avaliación.

Os alumnos que non conseguiran aprobar, terán a oportunidade de recuperar a asignatura no exame final de xuño ou a proba extraordinaria de setembro.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN AO ALUMNADO CON NECESIDADES ESPECÍFICAS DE APOIO EDUCATIVO OU CON NECESIDADES DE COMPENSACIÓN EDUCATIVA

Deberán diferenciarse os alumnos que requiren necesidades específicas de apoio educativo en función das súas particularidades, que poden agruparse en estes tres ámbitos:

- En primeiro lugar, deberán cubrirse as necesidades educativas especiais.
- En segundo lugar, teranse en conta aqueles casos que representan unha incorporación tardía ao Sistema Educativo.
- En terceiro lugar, deberá prestárselles unha atención especial a aqueles alumnos que dispoñan dunhas altas capacidades intelectuais.

Nos instrumentos de planificación institucional deberán establecerse os mecanismos necesarios para facilitar unha resposta adecuada ás necesidades educativas do alumnado. Estas respostas poden ser de dous tipos:

- As respostas de tipo curricular, que se concretan na elaboración, desenvolvemento e avaliación das adaptacións curriculares con distintos graos de significatividade.
- As respostas organizativas, que teñen que ver coa organización dos recursos humanos e materiais do centro para atender este alumnado e coa planificación das medidas educativas máis adecuadas.

A Orientación Educativa organízase en tres niveis que van desde a acción tutorial, desenvolta na aula, e as tarefas orientadoras que realizan os Departamentos de Orientación, ata as actuacións complementarias dos equipos de apoio externo. Aínda que cada un destes niveis ten funcións específicas, complementáanse entre si, dado que comparten a mesma finalidade e obxectivos xerais comúns: a personalización da educación e a contribución ao desenvolvemento dos obxectivos establecidos nesta etapa educativa.

A intervención educativa debe contemplar como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos eles á vez que unha atención personalizada en función das necesidades de cada un.

Poderanse tomar medidas de reforzo como o apoio no grupo ordinario, os agrupamentos flexibles ou as adaptacións do currículo. Ditas adaptacións realizaranse buscando o máximo desenvolvemento posible das competencias clave.

A escolarización do alumnado que se incorpora tardiamente ao sistema educativo realizarase atendendo as súas circunstancias, coñecementos, idade e historial académico.

Cando os alumnos presenten graves carencias na lingua de escolarización do centro, recibirán unha atención específica que será, en todo caso, simultánea á súa escolarización nos grupos ordinarios, cos que compartirán o maior tempo posible do horario semanal.

A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal polo persoal coa debida cualificación e nos termos que determinen as administracións educativas, flexibilizarase de forma que poida anticiparse un curso ao inicio da escolarización na etapa ou reducirse a súa duración, cando se preveza que son estas as medidas máis adecuadas para o desenvolvemento do seu equilibrio persoal e da súa socialización.

9. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

9.1 FOMENTO DA LECTURA.

CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Dentro do proxecto Lector se atenderán especialmente os seguintes aspectos:

- a.- Lectura do libro de texto e resolucións de cuestións sobre o mesmo.
- b.- Iniciación ós comentarios histórico-xeográficos guiados de pequenos textos.
- c.- O alumnado disporá dunha lista de lecturas recomendadas entre as que poderá escoller para realizar actividades avaliábeis.

CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

A materia impartirase en galego. Tamén o libro de texto está no noso idioma. Intentarase que todo o material complementario que se entregue ó alumnado estea no idioma propio de Galicia. Fomentarase o uso do galego nas exposicións, traballos e probas do alumnado.

10. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

10.2 COMUNICACIÓN AUDIOVISUAL. TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN

O termo TIC engloba, ademais, unha gran diversidade de realidades sociais e educativas ás que o profesorado deberá facerlles fronte desde a aula. Para estruturar adecuadamente o traballo educativo das TIC na ESO enfrontaremos este novo reto educativo a partir destes tres obxectivos:

- a) Levar a cabo unha primeira aproximación á adquisición das habilidades e destrezas directamente relacionadas coas ferramentas informáticas.
- b) Potenciar a familiarización do alumnado coas redondas comunicativas e sociais que supoñen as TIC na súa máis ampla acepción.
- c) Desenvolver a propia tarefa educativa a través do uso dos novos medios e ferramentas que achegan as TIC.

O primeiro destes tres obxectivos sería de carácter instrumental. O alumnado empezaría a familiarizarse coas redondas informáticas e, moi especialmente, coas ferramentas e sistemas informáticos máis habituais: procesadores de texto, sistemas operativos, follas de cálculo...

No segundo obxectivo, a familiarización coas novas redondas comunicativas e sociais que supoñen as TIC, desenvolverase a capacidade do alumnado para identificar e comprender algunhas das realidades tecnolóxicas e de comunicación que están presentes na súa redonda inmediata. Para isto, sería conveniente integrar de forma transversal nas diferentes áreas de coñecemento a análise de mensaxes ou contidos ofrecidos a través dos chamados *mass-media*, principalmente a televisión e a Internet.

Un terceiro obxectivo, e non menos ambicioso, centraríase na transformación dos procesos de aprendizaxe a partir do uso das novas ferramentas e realidades tecnolóxicas. Non se trataría, polo tanto, unicamente de introducir cambios menores ou puntuais nas actividades formativas senón de iniciar a capacitación do alumnado na aplicación dos coñecementos e competencias básicas que vaia adquirindo da redonda das TIC:

Para empezar esta tarefa, nos cursos iniciais da ESO deberá introducirse o alumnado no coñecemento e uso do ordenador mediante a súa utilización como recurso didáctico complementario para reforzar ou ampliar as aprendizaxes que se levan a cabo na aula. Os diferentes contidos e competencias básicas traballaranse tanto desde o uso das ferramentas tradicionais como na realización de actividades interactivas, comentario de imaxes ou vídeos extraídos da Internet ou co apoio doutros contidos e aplicacións procedentes da web ou dos *mass-media*.

Por último, polo atractivo que os formatos dixitais teñen sobre o alumnado cabería incidir no uso das TIC nos procesos de desenvolvemento e potenciación das Competencias Clave relacionadas coa lecto-escritura.

10. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

10.3 EMPRENDIMIENTO

O emprendemento, a competencia para emprender, pode definirse como un conxunto de subcompetencias, categorías ou dimensións básicas, cuxas especificidades virían determinadas polos valores e actitudes que impregnan o proxecto educativo de Vicens Vives. Seguindo os autores antes citados o desenvolvemento do Emprendemento céntrase no desenvolvemento de cinco dimensións ou capacidades do alumnado:

1. Dimensión da interacción social. Somos seres en relación, en comunicación con outros. Ningún proxecto de emprendizaxe ten sentido en solitario, a rede de persoas e contactos con clientes, provedores e outros profesionais é esencial. A cooperación con outros en proxectos de talento compartido multiplica os resultados.
2. Dimensión da motivación e a forza interior. A motivación de logro, as emocións proactivas, as crenzas positivas, a realización persoal, o desenvolvemento dos propios talentos e a autonomía persoal son esenciais para a emprendizaxe, para saír da zona de confort e afrontar os retos con ilusión e valentía.
3. Dimensión da mellora-innovación. A creatividade é unha ferramenta básica no emprendedor, a capacidade de satisfacer novas necesidades, mellorar procesos e achegar valor. Isto implica apertura e curiosidade, perseverancia, imaxinación e tamén rigor.
4. Dimensión ético-humanista. Os bos negocios fanos as boas persoas. Un negocio malo, desde o punto de vista ético, acaba sendo un mal negocio. Por desgraza vemos todos os días noticias e exemplos de malos negocios. O emprendedor/a necesita unha ética como principio persoal e tamén como estratexia a longo prazo da sostibilidade do seu negocio, construindo relacións de confianza cos seus clientes.
5. Dimensión simbólico-comunicativa. A capacidade de expresar as ideas en varios formatos comunicativos como debuxos, mapas, narracións, formas de falar tanto verbal como non verbal, é fundamental para a emprendizaxe, porque de nada vale ter boas ideas e proxectos se non sabemos vendelas, se non convencemos a sociedade disto, se non persuadimos.

10. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

10.4 EDUCACIÓN CÍVICA E CONSTITUCIONAL

Na educación actual é cada vez máis necesario dispor dun currículo no que valores, saberes, prácticas e comportamentos teñan como finalidade común conseguir que no futuro as alumnas e os alumnos participen plenamente nunha sociedade tolerante, solidaria, responsable e dialogante. A Educación cívica e constitucional contribúe a desenvolver este novo reto educativo propiciando a adquisición de habilidades e virtudes cívicas para exercer a cidadanía democrática, desenvolvendo o coñecemento das nosas institucións e do noso ordenamento xurídico básico e favorecendo a convivencia en sociedade.

Así, este elemento educativo transversal pretende o desenvolvemento das alumnas e os alumnos como persoas dignas e íntegras, o que esixe reforzar a autonomía, a autoestima e o afán de superación, e favorecer o espírito crítico para axudar á construción de proxectos persoais de vida. Tamén se contribúe a mellorar as relacións interpersoais na medida en que a educación cívica e constitucional favorece a utilización sistemática do diálogo. Para isto, propóñense actividades que favorecen a convivencia, a participación, o coñecemento da diversidade e das situacións de discriminación e inxustiza, que deben permitir consolidar as virtudes cívicas necesarias para unha sociedade democrática.

Así mesmo, contribúese a adquirir o coñecemento dos fundamentos e os modos de organización das sociedades democráticas, a valorar positivamente a conquista dos dereitos humanos e a rexeitar os conflitos entre os grupos humanos e as situacións de inxustiza.

A identificación dos deberes cidadáns e a asunción e exercicio de hábitos e virtudes cívicas adecuadas á súa idade na redonda escolar e social, permitirá que os futuros cidadáns se inicien na construción de sociedades máis cohesionadas, libres, prósperas, equitativas e xustas.

A educación cívica e constitucional propón, ademais, o estímulo das virtudes e habilidades sociais, o impulso do traballo en equipo, a participación e o uso sistemático da argumentación, que require o desenvolvemento dun pensamento propio. A síntese das ideas propias e alleas, a presentación razoada do propio criterio e a confrontación ordenada e crítica de coñecemento, información e opinión favorecen tamén as aprendizaxes posteriores.

Desde a Educación cívica e constitucional desenvólvense, así mesmo, iniciativas de planificación, toma de decisións, participación, organización e asunción de responsabilidades. A Educación cívica e constitucional entrena no diálogo e o debate, na participación, na aproximación respectuosa ás diferenzas sociais, culturais e económicas e na valoración crítica destas diferenzas así como das ideas. O currículo atende á construción dun pensamento propio, e á toma de postura sobre problemas e as súas posibles solucións. Con isto, fortalécese a autonomía das alumnas e dos alumnos para analizar, valorar e decidir, desde a confianza en si mesmos e o respecto ás demais persoas.

Favorécese, así mesmo, o coñecemento e o uso de termos e conceptos relacionados coa sociedade e a vida democrática. Ademais, o uso sistemático do debate contribúe especificamente a esta competencia, porque esixe exercitarse na escoita, exposición e argumentación.

10. ELEMENTOS TRANSVERSAIS

10.5 OUTROS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Ademais dos elementos transversais especificamente traballados nos anteriores epígrafes do apartado 9 desta Programación Didáctica, e tal e como se establece no Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato, traballaranse de forma específica os seguintes elementos transversais:

- a) O desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.
- b) A aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto aos homes e mulleres por igual, ás persoas con discapacidade e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e consideración ás vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- c) A prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico. Evitaranse en todo caso comportamentos sexistas e estereotipos que supoñan discriminación.
- d) Elementos curriculares relacionados co desenvolvemento sostible e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, o abuso e maltrato ás persoas con discapacidade, as situacións de risco derivadas da inadecuada utilización das Tecnoloxías da Información e da Comunicación, así como a protección ante emerxencias e catástrofes.
- d) Fomento da alimentación equilibrada e da actividade física moderada como fontes de saúde.

11. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Velaremos polo **axuste e calidade** da nosa **programación** a través do seguimento dos seguintes **indicadores**:

- a) Recoñecemento e respecto polas disposicións legais que determinan os seus principios e elementos básicos.
- b) Adecuación da secuencia e distribución temporal das unidades didácticas e, nelas, dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe avaliábeis.
- c) Validez dos perfís competenciais e da súa integración cos contidos da materia.
- d) Avaliación do tratamento dos temas transversais.
- e) Pertinencia das medidas de atención á diversidade e as adaptacións curriculares aplicadas.
- f) Valoración das estratexias e instrumentos de avaliación das aprendizaxes do alumnado.
- g) Pertinencia dos criterios de cualificación.
- h) Avaliación dos procedementos, instrumentos de avaliación e indicadores de logro do proceso de ensino.
- i) Idoneidade dos materiais e recursos didácticos utilizados.
- j) Adecuación das actividades extraescolares e complementarias programadas.
- k) Detección dos aspectos mellorables e indicación dos axustes que se realizarán en consecuencia.

Despois de cada avaliación farase unha revisión da programación impartida así como ao remate do curso.